



*the
crypto
report
- 2018 -*

KIENTRANHANDBOOK

Chào bạn!!!

Cuốn Report này ra đời sau 10 đêm viết liên tục. Như các bạn đã biết, mình vô cùng bận rộn. Vì vậy mình chỉ có thể viết được vào ban đêm. Thậm chí phải nấu mì liên tục 10 đêm thay vì ăn tối một cách đàng hoàng vì mình về nhà tương đối muộn. Haha.

Lý do mình ra Report này như sau:

1. Mình nhận được một lượng Inbox và Comment khá nhiều trên Facebook. Mặc dù rất muốn trả lời và mình đã cố gắng hết sức để trả lời, mình vẫn không thể trả lời hết được. Nên Voila! Report ra đời.
2. Mục đích của mình là giúp bạn hiểu. Bởi nếu không hiểu. Thì sẽ không thể ra tiền được. Mình đang làm những việc mình làm mỗi ngày. Bởi mình HIỂU. Bạn hiểu, thành công sẽ đến với bạn. Rất đơn giản. Mình muốn bạn kiếm được tiền. Và mình không muốn bạn mất tiền vì những lỗi lầm có thể tránh dễ dàng.
3. Ở Việt Nam, mình không hiểu sao, nhưng dân tình rất dễ bị lừa. Đừng nghĩ mình nhầm. Đã đâu cũng thấy BitConnect, Hextra Coin, DavorCoin hoặc OneCoin. Mình chỉ biết gãi đầu hỏi tại sao?

Có lẽ tất cả những gì họ nhìn thấy chỉ là “LÃI SUẤT CAO” thay vì công nghệ đằng sau, con người đứng đằng sau, vấn đề được giải quyết. Vân vân.

Đây không phải là một cuốn sách. Mặc dù mình ước nó là sách. Nó mang tính thời cuộc nhiều hơn bởi các bạn cần thông tin nhanh. Mình sẽ chia sẻ những gì mình biết. Có thể một số cái mình sẽ sai, nhưng quan trọng là mình nói những gì mình hiểu, biết và không giấu giếm.

Bạn hãy coi nó giống như một cái Report. Hoặc một cái “đề cương ôn tập” ngắn. Dù mục đích cuối cùng của bạn có phải là đầu tư Crypto hay không, mình mong rằng bạn sẽ tìm thấy giá trị trong cuốn đề cương này!



3

Chương 1. CƠ CHẾ SƠ HÃI VÀ NGHI NGỜ. BẠN TỪ ĐÂU ĐẾN?	3
chương II TIỀN TỆ và bạn	7
chương III ĐỊNH NGHĨA LẠI “TIỀN ẢO”	14
chương IV TƯƠNG LAI CỦA CHÍNH PHỦ.....	15
chương V chứng khoán, NGÂN HÀNG ĐẦU TƯ và crypto	17
chương VI Ngân hàng thương mại VÀ CRYPTO.....	20
PHỤ LỤC: TRUYỀN THÔNG VÀ BITCOIN.....	22
chương VII GIA NHẬP THỊ TRƯỜNG CRYPTO	24
chương VIII NGUYÊN TẮC ĐẦU TƯ CRYPTO CƠ BẢN NHẤT	27
chương IX CÁC NHÓM COIN	31
chương X VÍ ĐIỆN TỬ - WALLET	34
chương XI Tổng quan về các loại Coin TOP	36
chương XII NHỮNG TƯ DUY và LỐI CẦN TRÁNH	41
chương XIII Coinmarketcap.com	46
chương XIV PHÂN TÍCH ICO CƠ BẢN	50
chương XV DÙNG EXCEL ĐỂ TRACK PORTFOLIO	60
CHƯƠNG XVI QUẢN TRỊ RỦI RO	61
Chương XVII TÓM TẮT KHOẢN ĐẦU TƯ CỦA MÌNH	64



CHƯƠNG I. CƠ CHẾ SỢ HÃI VÀ NGHI NGỜ. BẠN TỪ ĐÂU ĐẾN?

Mỗi khi tiếp cận với một thứ hoàn toàn mới và khác biệt, phần đông dân số (trong đó có thể có cả bạn và mình), chọn cách **sợ hãi và nghi ngờ**.

Đây là bản năng sinh tồn đã được lập trình trong bộ não của con người trong suốt hàng triệu năm qua. Nó là cơ chế phòng vệ tự nhiên giúp cho con người tồn tại và tránh được nhiều rủi ro xung quanh mà có thể sẽ gây hại đến cho bạn.

Người tiền sử trước đây ngày ngày phải đối mặt với nhiều nguy hiểm có trong tự nhiên. Thú dữ ăn thịt. Mưa bão. Núi lửa. Bệnh tật. Có thể càn quét cả một bộ tộc trong vài nốt nhạc. Không một ngày nào là một ngày yên bình nếu bạn không ở trong hang. Đôi khi phải chuyển hang liên tục.

Ngày nay chúng ta có đa cấp chào hàng mỗi ngày, rồi liên tục các lời chào mời “đầu tư” có từ khắp mọi nơi, các thể loại lừa đảo tinh vi khiến bạn đổ lòng tham và đôi khi mất hết và tiếc nuối.

Mình tin ai trong chúng ta cũng đã từng “vấp ngã” bởi bất kỳ một trò lừa nào dù ít hay nhiều.

Bạn hãy thú nhận đi.

Chúng ta đều đã từng khờ dại và ngây ngô. Haha. Bạn đã mất tiền. Hoặc chẳng có gì để mà mất.

Đó là lý do bạn quyết tâm không để cho bố con thằng nào được phép lừa bạn. Cơ chế phòng thủ của bạn đặt ở mức cao. Cái gì khác biệt, không khớp với những hiểu biết trước đó của bạn, cơ chế **sợ hãi và nghi ngờ** được kích hoạt và đào thải nó ra khỏi bộ não. Xong. Bạn lại trở lại với “thế giới thực” của bạn và tiếp tục sống như “bình thường”.

Nếu trước đó bạn bị lừa càng nhiều và đã mất càng nhiều, cơ chế phòng thủ của bạn lại càng ở mức cao và ý tưởng mới sẽ rất khó lọt được bộ lọc “Sợ hãi và nghi ngờ” (**fear and doubt**). Hoặc đôi khi chỉ đơn giản trong nhiều trường hợp, mặc dù bạn chưa bị lừa và chưa mất bao giờ nhưng. Bạn đã “già”. Phần tò mò của bộ não đã không còn và cuộc đời của bạn chỉ gắn bó với Tivi, Thời Sự và niềm tin sâu sắc với bộ máy chính quyền thật thà và liêm khiết.

Nhưng Sợ hãi và Nghi ngờ lại là một con dao hai lưỡi. Nó có thể làm cho bạn an toàn và tránh được đa cấp, nhưng sẽ khiến cho bạn mãi ở trong hang.

Chắc chắn bạn đã từng gặp những người ở **thế hệ trước**, như cha mẹ, thậm chí những người có học thức như thầy cô giáo ở trường dị ứng hai từ “trên mạng”. Họ chỉ tin những gì nói trên Ti vi hay thời sự và nghi ngờ tất cả những gì “có trên mạng”.

“Đừng tin mấy thứ trên mạng. Hôm qua thời sự đăng tin rồi...”

“Mua sắm trên mạng nguy hiểm lắm”

Họ bị tắc với quá khứ nhưng luôn nghĩ họ biết hết và đang sống ở hiện tại. Thay vì đặt câu hỏi và nghi ngờ chính cái “thế giới thực” và hiểu biết mà họ đã được dạy, họ chấp nhận. Họ cho rằng mọi thứ đang diễn ra rất bình thường chẳng có gì cần phải thay đổi cả. Những ai đưa ra ý tưởng khác được cho là quá viển vông và họ dập tắt mà không cần tìm hiểu về nó (vì họ đã biết tất cả rồi thì cần gì phải tìm hiểu nữa)

Xin chào bạn,

Nếu bạn đã bỏ tiền ra mua Report này, có lẽ bạn đã phần nào vượt qua cơ chế sợ hãi và nghi ngờ. Hoặc ít nhất bạn mong muốn Report này sẽ làm điều đó giúp bạn. Đây là mục tiêu của mình. Mình biết bạn mong muốn biết được điều mới và có lợi cho bạn. Đó là lý do mình chưa nói về Bitcoin hay Cryptocurrency vội (bạn biết là lúc sau mình sẽ nói về nó)

Mình muốn bạn trước hết nắm rõ được việc chúng ta **đến từ đâu**. Và **tại sao** bạn lại ở đây.

Report này sẽ giúp bạn **đánh giá lại** những hiểu biết thông thường đã diễn ra suốt nhiều năm mà chúng ta luôn mặc định cho là đúng. Những gì bạn được dạy. Những tư duy thường ngày mà hệ điều hành tư duy của bạn đã được lập trình để vận hành. Bởi:

Giáo dục định cao không phải dạy kiến thức và áp dụng nó. Mà là đánh giá, phản biện lại kiến thức được dạy.

Thế giới đã thay đổi rất nhiều sau 20 năm.

Nếu hôm nay, máy tính của bạn đang chạy hệ điều hành Windows 95. Bạn sẽ bị chê cười. Phải không? Nhưng điều khiến mình bất ngờ, là việc mặc dù máy tính của bạn chạy hệ điều hành mới nhất – Windows 10 hay Mac OS High Sierra hay iOS 11. Nhưng bộ não vẫn được chạy bởi hệ điều hành “Win 95” hoặc cùng lắm là “Win XP”. Áp dụng những hiểu biết cũ và những gì được cô giáo hay sách vở của năm 2000 vào tư duy 2018 trở đi.

Bạn nghĩ mà xem. Những cuốn giáo trình kinh tế hay tài chính của bạn đã có được bao nhiêu năm rồi? Vài chục năm nếu không muốn nói là vài trăm năm. Tất nhiên nó có chỉnh sửa và bổ sung vài năm nhưng rất **không nhầm nhò** gì so với sự phát triển hiện nay. Nói cách khác. Có nhiều thứ trong đó đã lỗi thời.

Bạn được dạy về sự tuyệt vời của ngân hàng nhà nước trong điều chỉnh chính sách tiền tệ hay sự vĩ đại của chính phủ trong việc điều chỉnh chính sách tài khoán. Bạn được dạy về sự khác nhau giữa trái phiếu và cổ phiếu. Quỹ tương hỗ (mutual funds). Index funds. Cách phân tích doanh nghiệp. Bạn cũng được dạy về chức năng của tiền hay vàng. Cách tính lãi kép. Thậm chí là cả Turbo Pascal nếu bạn nhớ.

Những kiến thức trên sẽ cho bạn một chút gọi là **công cụ tư duy**. Nhưng bạn hãy nhớ, chỉ nhiêu đây thôi không đủ.

Trường Đại học và Internet là cỗ máy thời gian. Nếu Internet là thứ giúp bạn đi tới hiện tại và tương lai, thì Đại học là thứ giúp bạn trở về quá khứ. Trong thời đại này, sẽ rất nghịch lý nếu bạn bỏ tiền túi để được dạy bởi một ông Thầy sống ở thế hệ trước với tư duy Windows 95 và kiến thức, hiểu biết hạn hẹp trong khi bạn có thể tiếp cận với trí tuệ của toàn nhân loại trên Internet và với mức chi phí gần như bằng 0. Thế nhưng người ta vẫn đến trường. Và theo đuổi các khoá học. Có lẽ, quá khứ an toàn và dễ chịu hơn tương lai. Lại một lần nữa, cơ chế Sợ hãi và Nghi ngờ.

Rất may, Kien Tran không như vậy. Chắc bạn hiểu mình. Trong khi người khác dị ứng với sự khác biệt và rủi ro. Mình dị ứng với sự an toàn và lối tư duy Windows 95. Bộ não mình liên tục muốn tìm đến những cái hoàn toàn mới có khả năng thay đổi hoàn toàn và thậm chí phá sản một số ngành công nghiệp đang có.

Giống như việc Facebook đã làm với Yahoo hay với quảng cáo truyền hình.

Thời đại này mà ai còn mua quảng cáo trên truyền hình thì thật sự là bó tay.

Hay giống như Amazon.com đã làm với ngành công nghiệp bán lẻ. Cách đây hơn chục năm. Bạn phải sử dụng kính hiển vi để thấy Amazon ở hình bên dưới.

Market value as of December 30, 2016



Và bây giờ kích cỡ của nó lớn hơn 8 công ty bán lẻ lớn nhất nước Mỹ cộng lại. Và Amazon không có cửa hàng. Sự bùng nổ của Amazon, Facebook hay Google với mô hình truyền thống có ai nói rằng đây là bong bóng?

Bây giờ bạn và nhiều người khác sẽ không nói như vậy, nhưng tin mình đi cách đây chưa đầy 10 năm. Những thứ như mạng xã hội hay thương mại điện tử đều cũng đã bị các học giả chỉ trích. Một lần nữa, tư duy Windows 95 áp dụng cho 2018. Amazon, Facebook, Google hay Internet nói chung không cần phải nói nhiều, mà dần dần dẩm nát giá trị cổ phiếu của các doanh nghiệp truyền thống khác. Đến lúc bạn hiểu ra và nhận ra giá trị thật sự của Amazon hay Facebook, bạn đã tiếc vì ngày xưa đã không mua nó (nếu không bạn đã thành triệu phú).

Mình có thể liệt kê ra hàng trăm hàng ngàn ví dụ nhưng sẽ mất trọn 1 năm.

Tóm lại **tương lai sẽ đến dù muốn hay không**, bất chấp thế giới quan của bạn. Nếu bạn để sự sợ hãi và nghi ngờ làm tê liệt khả năng tiếp thu, bạn không đón nhận nó. Bạn sẽ tiếc vĩnh viễn.

Thứ bạn cần, là một sự thay đổi tư duy hoàn toàn. **Một hệ điều hành tư duy được “update”.**

Chứ không phải tư duy Windows 95.

CHƯƠNG II

TIỀN TỆ VÀ BẠN

BẢN CHẤT CỦA TIỀN (NGẮN GỌN)

Trong “lịch sử” sinh ra và lớn lên của bạn, thứ đầu tiên mà bạn gọi, định nghĩa hoặc được dạy định nghĩa về “tiền” là một mảnh giấy hình chữ nhật có in mệnh giá và hình một ông nào đó trên mảnh giấy này (tuỳ quốc gia)



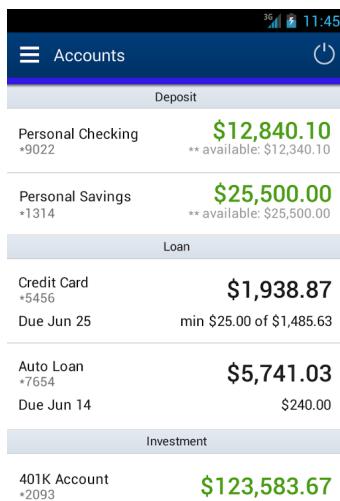
Nó vào sinh ra từ với bạn và gia đình bạn. Mọi người xung quanh bạn thức dậy đi làm sớm về muộn vì nó và sử dụng nó để mua các nhu yếu phẩm cho đến hàng hoá. Tết đến, bạn được người lớn mừng tuổi và sử dụng “tiền” mừng tuổi đó để mua thứ bạn thích. Lúc này đối với bạn, định nghĩa về tiền chỉ gói gọn ở **Tiền nhà nước bạn ban hành**. Nếu bạn sinh ra ở Việt Nam, định nghĩa về tiền của bạn là Việt Nam Đồng.

Lớn lên một chút bạn nhận ra các nước khác cũng ban hành tiền của nước họ. Định nghĩa về Tiền của bạn mở rộng hơn một chút. Bạn hiểu rằng Dollars cũng là tiền và Euro cũng là tiền.

Bố mẹ bạn kiếm tiền và cất tiền trong ví hay trong tủ. Bạn cất trong ví. Hoặc nếu có nhiều? Mang đến ngân hàng nhờ người ta giữ hộ (có trả lãi). Khi nào cần đến, bạn đến ngân hàng rút tiền mặt.

Nhưng lúc này tiền vẫn ở dạng giấy hoặc kim loại (tiền xu). Khi nhắc đến tiền, chúng ta nhắc đến **tiền giấy**. Chúng ta tiêu tiền **giấy**, được nhận thành quả lao động dạng **giấy** và lưu trữ giá trị lao động bằng **giấy**.

Tờ “Giấy” này về bản chất là một hợp đồng chính phủ (bên đứng giữa) áp dụng cho toàn xã hội và khẳng định rằng nó có xyz giá trị. Và có thể quy đổi abc. Đôi bên chấp nhận nó và nó đã là như vậy từ trước đến nay.



Cho đến lúc bạn đã “chán giấy” việc phải mang cả bao tải tiền giấy chỉ để mua nhà hay tài sản khác. Bạn cũng “chán giấy” việc ví của bạn dày cộp toàn giấy. Bạn chán giấy việc để chuyển tiền từ Hà Nội vào Sài Gòn bạn phải cho vào túi và ôm lên máy bay. Và tất nhiên bạn cũng chán giấy việc phải cảnh giác giữ không để đống giấy lộn mà bạn gọi là **tiền** bị đánh rơi hoặc bị cướp.

Thì đây là lúc tiền của bạn dần dần chuyển từ dạng giấy sang dạng số điện tử.

Giàu hay nghèo không còn quyết định bởi ví dày hay mỏng. Hoặc két sắt nhà ai to hơn mà quyết định bởi số dư tài khoản có trong nhà băng. Bạn giật mình và ôm cái bất ngờ và sung sướng vì hoá ra tiền không cứ gì phải là dạng giấy mà có thể ở dạng số do ngân hàng công nhận là bạn có, giữ hộ bạn và thanh toán tiền giúp bạn.

Định nghĩa về tiền của bạn được mở rộng hơn.

Nếu bạn đang ở Việt Nam, bạn sẽ vẫn thấy tiền mặt lưu hành. Nhưng nếu bạn sang bên mình (Canada), bạn sẽ thấy lượng tiền mặt trao tay không còn nhiều. Người ta sử dụng “**tiền điện tử**” vì tính tiện lợi, nhanh gọn và không lo bị cướp hay đánh rơi.

Mình trả tiền nhà hàng tháng bằng cách e-Transfer tới tài khoản chủ nhà.

Mình nhận lương bằng Direct Deposit trực tiếp tới tài khoản checking account.

Mình đi siêu thị mua đồ ăn bằng cách quẹt thẻ.

Mình mua sắm Online trên Amazon bằng cách ấn nút Mua.

Tất cả chỉ là những con số. Cộng vào. Trừ đi. Cộng vào. Trừ đi.

Sau đó nữa bạn có thẻ tín dụng (Credit Card), thứ giúp cho bạn tiêu dùng trước và trả nợ sau. Bạn nhận ra tín dụng cũng là một dạng tiền. Bạn sử dụng tín dụng của bạn để mua nhà, mua xe (Tất nhiên mình thì không)

Định nghĩa về tiền của bạn lại mở rộng.

Và lúc này, thật tuyệt vời. Anh chính phủ thì đã tuyên bố rằng tiền của bạn có giá trị và được lưu hành. Anh ngân hàng giữ các “con số” cho bạn và đảm bảo nó không bị mất. Việc của bạn gần như chỉ đơn giản là làm sao cho các con số đó tăng lên theo thời gian.

Nói cách khác, bạn muốn “cất” giá trị lao động của bạn ở dạng số.

Sau đó (mình biết nãy giờ nhiều “sau đó” rồi nhưng mà), sau đó bạn lại nhận ra.

Tiền mất giá!!!

Tất nhiên nó không bốc hơi ngay lập tức để bạn phải cuống cuồng chạy đi tìm nơi cất giữ giá trị lao động ngày hôm qua của bạn. Nó bốc hơi từ từ. Ngày qua ngày. Giống như thuốc lá. Không giết bạn ngay lập tức mà cho bạn cái chết từ từ.

Ngày bé, bạn không hiểu tiền mất giá như thế nào vì bạn còn bé, bạn mới sống chưa đầy chục năm trên cõi đời làm sao bạn hiểu được dù cho người lớn có giải thích. Nhưng sau khi bạn đi làm và có thu nhập, hoặc bạn sống “đủ lâu”, bạn bắt đầu ngoảnh lại và nhìn về ôn lại những năm tháng ngày trước.

Ngày xưa nếu bạn có 100,000 VND. Bạn là đại gia. Ít nhất là trong lớp của bạn.

Nhưng giờ bạn đi tán gái mà cầm theo 100,000 VND, bạn sẽ bị gái “sỉ nhục” và bạn sẽ được lên báo.

Bạn tìm mọi cách lưu trữ giá trị lao động của bạn. Càng ngày bạn càng nhận ra sự mất giá của tiền là có thật. Cũng giống như con nghiện thuốc lá nhận ra thuốc lá có hại là sự thật sau khi ho ra máu (LOL).

Bạn tìm đến chứng khoán, quỹ tương hỗ, gửi tiết kiệm dài hạn, mua trái phiếu, hoặc thậm chí mua nhà hay mua vàng. Nói chung, bất cứ nơi nào để bạn có thể **gửi niềm tin**. Mình muốn nhấn mạnh cụm từ **“gửi niềm tin”** vì đây là từ khoá của tất cả mọi thứ sắp diễn ra trong cuộc đời bạn.

Bạn thử nghĩ mà xem, bạn đầu tư nghĩa là bạn phải trao niềm tin (**Trust**) vào nó bạn mới đầu tư. Tại sao bạn cho tiền vào chứng khoán? Vì bạn tin rằng công ty sẽ làm điều mà nó hứa hẹn, nó sẽ vận hành tốt và tăng giá trị cho cổ đông. Người khác, lại nhất nhất tin vào chính phủ. Họ tin rằng chính phủ thật thà, lương thiện, hoàn hảo và là God. Họ mua trái phiếu. Bạn mua đất vì bạn tin tài sản thật mới là thứ không mất giá. Bạn gửi tiền vào ngân hàng thay vì chị hàng xóm vì bạn tin ngân hàng không “ăn cắp tiền” của bạn và ngân hàng sẽ không bao giờ sập.

Thế nhưng, đã bao giờ bạn tự hỏi. Liệu niềm tin mà bạn đang đặt vào có trường tồn mãi theo thời gian? Liệu thứ mà bạn tin có thật sự hoạt động dựa trên lợi ích của bạn hay một số ít. Liệu họ có thật thà? ;)

Bạn của tôi ☺. Hãy dành 2 phút và suy nghĩ. Ngân hàng hay chính phủ thì cũng vẫn được vận hành bởi người. Chúng ta thường nghĩ rằng ngân hàng và chính phủ là một tòa nhà hay một con robot. Vận hành và tồn tại một cách khách quan. Nhưng hãy nhớ, nó được vận hành bởi con người. Và những người vận hành nó có quyền lực nhất định. Theo lý thuyết, để được ngồi vào vị trí có quyền lực, họ phải được bầu chọn và giám sát cẩn thận, minh bạch bởi số đông dân chúng trong từng hành động. Nghĩa là quyền lực được cân bằng giữa số đông và số ít người nắm quyền lực. Số ít người nắm quyền được bầu chọn để làm việc theo lợi ích của số đông. Đúng không?

Nhưng trên thực tế, điều này không hoặc rất hiếm khi xảy ra. Vì bản chất con người là tham lam. Nếu nhà bạn có máy in tiền, in giống hệt như tiền đang lưu thông hiện nay. Hoặc bạn có

thể “hack” con số dư trong tài khoản ngân hàng của bạn để nó tăng lên mà không ai biết. Liệu bạn có ngồi yên được? Kể cả khi bạn là người đạo đức nhất hành tinh, bạn cũng sẽ phải thêm vài số 0 đằng sau số dư. Hoặc in ra “chỉ” khoảng vài chục ngàn “thôi mà” để bạn dùng.

Đó là những gì đang xảy ra ở bên số ít có quyền lực. Tuy có thể không đến mức quá lố liều. Nhưng mình muốn bạn hiểu một điều. Đó là bất cứ ai có quyền lực, nếu có cơ hội làm lợi cho cá nhân, họ sẽ làm. Bạn cũng vậy. Ai cũng vậy. Đó là con người.

Có hai cách chính mà bên số ít có quyền thu được tiền của bạn.

Cách 1: Thuế -- Họ sẽ hứa với bạn rằng họ dùng tiền thuế để xây đường xá, cơ sở hạ tầng, trợ cấp xã hội vân vân. Lời hứa này cũng có trong sách giáo trình của bạn luôn. Nhắc đi nhắc lại nhiều lần qua các khẩu ngữ. Bạn tin họ bao nhiêu %?

Cách 2: In tiền – Thay vì phải sử dụng luật pháp, khống chế làm công cụ bắt bạn phải nôn tiền ra như cách 1, cách này “khôn ngoan”, nhẹ nhàng và gián tiếp hơn. In tiền nghĩa là họ lấy tiền trong tài khoản của bạn mà không cần móc túi bạn. Tiền bạn vẫn nằm trong đó. Nhưng những con số đều trở nên vô nghĩa theo thời gian. Hay còn gọi là lạm phát. Bây giờ có thể ai cho bạn 1 triệu bạn sẽ sướng tinh người. Nhưng không lâu sau, 1 triệu của bạn sẽ đủ mua được một ổ bánh mì.

Cách một áp dụng bởi chính phủ. Cách hai áp dụng bởi ngân hàng trung ương.

Bạn có thể cho rằng. Mình anti chính phủ hoặc anti ngân hàng. Nhưng không. Mình chỉ không tin con người có thể chiến thắng được chính lòng tham của họ. Đó là lý do mình phải đặt niềm tin nơi khác.

Nơi mà không còn cảm xúc hay lòng tham tự nhiên của con người làm vấy bẩn lên tính chính trực (integrity) và khách quan của tiền tệ. Nơi mà giá trị lao động của bạn sẽ được bảo vệ bởi lạm phát gây ra bởi con người hay thông tin cá nhân của bạn bị soi và đánh cắp.

Đó là Toán học.

Toán học là tuyệt đối. Một cộng một phải bằng hai. Không ai có thể bắt nó bằng 3.

Và bây giờ là lúc bạn cần mở rộng định nghĩa của bạn về tiền. Mình xin tóm tắt quá trình nhận thức.

1. Tiền = tiền giấy nhà nước VN
2. Tiền = tiền giấy (của bất kỳ nhà nước nào)
3. Tiền = tiền điện tử (số dư nhà băng)
4. Tiền = tiền điện tử + tín dụng (bởi ngân hàng + chính phủ)

Và cuối cùng đó là

5. Tiền = Cryptocurrency (quyết định bởi công thức toán học và thị trường)

Khác biệt giữa tiền Crypto và 4 loại tiền kia ở chỗ như sau. Chờ chút để mình kẻ bảng.

		4 LOẠI TIỀN Ở TRÊN	TIỀN CRYPTO
SỐ LƯỢNG	Vô hạn	Có hạn	
LẠM PHÁT	Vô hạn	Có hạn và rất thấp	
GIÁ TRỊ	Giảm dần theo thời gian	Tăng dần theo thời gian	
MỨC ẢNH HƯỜNG	Địa phương	Toàn cầu	
TỐC ĐỘ CHUYỂN TIỀN	Chậm (vài ngày)	Rất nhanh (vài s)	
TOÀN CẦU			
CHI PHÍ	Đắt	Rất rẻ (vài cents)	
BẢO MẬT	Rất kém	Cao (và riêng tư)	
KHẢ NĂNG BỊ HACK	Tồn tại	Không thể hack được	
KHẢ NĂNG BỊ DÒM NGÓ	Rất cao, toàn bộ thông tin đều rõ ràng	Rất thấp thậm chí gần bằng 0	
BỞI CHÍNH PHỦ	Tập trung (centralized)	Phi tập trung, phân phối (distributed)	
MÔ HÌNH	Niềm tin sụp đổ	Không cần thiết (trustless system)	
NIỀM TIN	Cả hệ thống sụp đổ		

Ở trên là những điểm chính để bạn dễ mường tượng chúng khác nhau thế nào.

(Nếu bạn muốn tìm hiểu sâu hơn về cách hoạt động của Blockchain mình khuyến khích các bạn tìm hiểu thêm trên Internet. Report này mục đích đưa ra thông tin dễ nhai nhất đến với bạn)

Về bản chất, Bitcoin hay tiền Crypto nói chung **không** được vận hành bởi chính phủ hay ngân hàng đứng ở giữa mà bởi công thức toán học đã được định trước. Số lượng có hạn.

Khi số lượng có hạn và không được in ra bởi bất kỳ ý muốn của một tổ chức tập trung nào như ngân hàng hay chính phủ. Nó giữ được tính khách quan và nhất quán. Ngoài ra, thay vì giá trị giảm dần theo thời gian như tiền giấy. Giá trị của nó ổn định (nếu không muốn nói là tăng dần). Lạm phát gần như không tồn tại hoặc rất thấp. Đây là điểm mà tiền tệ bình thường không có.

Chưa kể đến việc tiền crypto đã và đang được chấp nhận không chỉ bởi một quốc gia mà bởi cả thế giới. Nếu bạn ở Mỹ, bạn sẽ không thể tiêu tiền Việt Nam, hay tiền nhân dân tệ, thậm chí Yên Nhật, bạn phải quy đổi sang USD. Mình cũng không thể tiêu được USD một cách tràn lan ở Canada mà phải quy đổi sang CAD. Bởi chính phủ nói tiền nào hợp lệ là tiền đó sẽ hợp lệ. Tiền này bởi chính phủ và in bởi ngân hàng.

Trong khi đó với Cryptocurrency, giá trị lao động mà bạn mang theo không phụ thuộc vào chính phủ hay ngân hàng trung ương (centralized) mà dựa vào công thức toán học và sự chấp nhận của thị trường.

Ron Paul, một chính trị gia của Mỹ cũng đã phải thừa nhận, bản chất thật sự của tiền từ xưa đến nay là nó chấp nhận bởi Thị trường (market) chứ không phải bởi một tổ chức thứ 3 (chính phủ, ngân hàng)

Vì vậy, bạn hãy nhớ.

Tiền thật sự và dài hạn là tiền chấp nhận bởi market. Market mới là thứ quyết định giá trị của một loại tiền.

Giá trị của Bitcoin và Ether trong thời điểm hiện tại được quyết định bởi Market. Bạn, mình và nhiều người khác.

Tiền chính phủ sẽ chết dần theo thời gian như một quy luật tất yếu trong tự nhiên vì nó được áp đặt giá trị và thâu tóm giá trị thay vì được chấp nhận một cách tự nguyện bởi thị trường.

Ví dụ: Nếu được chọn giữa USD và VND, bạn sẽ chọn USD hơn đúng không? Như vậy tiền VND giá trị giảm dần so với tiền USD. Vì bạn (thị trường) giá trị nó hơn dù chính phủ Việt Nam có thể không thích điều này.

Tương tự, nếu được chọn giữa Bitcoin và USD trong thời điểm hiện tại, bạn sẽ chọn cái gì?

Một thứ in liên tục bởi một tổ chức đứng giữa, có lòng tham tự nhiên của con người và mọi hoạt động bên trong kín đáo không cho bạn biết, mọi giao dịch của bạn đều bị dòm ngó và thông tin cá nhân của bạn được họ lưu trữ và sử dụng bất kỳ lúc nào họ cần. Bạn cũng không thể chuyển quá 10000 USD ra khỏi biên giới vì đó là quy định của họ.

Thứ kia, bảo mật, không thể bị hack, thông tin của bạn không trưng ra như thẻ tín dụng, bạn cũng có thể chuyển bao nhiêu tiền xuyên quốc gia tùy thích với chi phí rẻ, lạm phát gần như bằng 0. Và nhiều ưu điểm tuyệt vời khác.

Một người bình thường sẽ chọn USD hay Bitcoin/Ether?

Như vậy **Market** lại quyết định giá trị của tiền thay vì chính phủ dù chính phủ có muốn.

Để cho USD và VND có giá trị, lòng tin là điều tất yếu. Bạn cần phải tin thằng đứng ở giữa. Nhưng nếu thằng đứng ở giữa tham nhũng và thay đổi hệ thống theo ý muốn, lòng tin sẽ sụp đổ và giá trị của tiền sẽ rơi tự do. (Ví dụ Dollar Zimbabwe)

USD và VND tuy minh bạch hơn Zimbabwe nhưng về dài hạn không thể tránh khỏi số phận giống như dollar zimbabwe vì nó được xây dựng dựa trên niềm tin. Niềm tin là thứ rất dễ vỡ.

Chưa nói đến việc tin người khác vội, bạn thậm chí còn không thể tin nổi chính bản thân bạn. Nếu cho bạn quyền lực in tiền tại nhà bạn, hoặc quyền được tàng hình và làm bất kỳ điều gì bạn muốn, bạn sẽ làm gì?

Công nghệ Blockchain không dựa trên vào lòng tin vào bên đứng giữa (In God We Trust) mà dựa vào niềm tin vào sự tuyệt đối của toán học (In Open-source We Trust)

1 công một luôn luôn bằng hai chứ không bao giờ bằng 3. Không bên đứng giữa nào có thể thay đổi được. Nó tuyệt đối.

Blockchain là một quyển sổ giúp ghi lại mọi giao dịch và không ai có thể thay đổi hay hack được nó bởi nó đã được mã hóa. Nếu A chuyển B 1 bitcoin. Ví của A sẽ -1 và ví của B sẽ +1. Cuốn sổ này áp dụng toàn cầu.

Tại sao gọi nó là **decentralized** (phi tập trung)? Vì nó được vận hành bởi máy tính trên toàn thế giới (miner) và không **tập** trung ở bất kỳ địa điểm cụ thể nào.

Giống như uTorrent - hình thức Download và Upload peer-to-peer thay vì download từ một máy chủ. Bitcoin hay một số Cryptocurrency được vận hành không qua một máy chủ mà qua nhiều điểm (node) có mặt ở khắp nơi trên thế giới.

Tóm tắt:

1. Nên thừa nhận định nghĩa hẹp về “tiền” mà chúng ta biết từ trước đến nay
2. Tiền thật sự là tiền được chấp nhận bởi Market chứ không phải một bên thứ 3
3. Tiền Crypto vượt trội hơn tiền chính phủ về mọi mặt và do đó sẽ dần dần thay thế

CHƯƠNG III

ĐỊNH NGHĨA LẠI “TIỀN ẢO”

Nếu bạn sử dụng hoặc nghe ai đó sử dụng từ “tiền ảo” để mô tả về Bitcoin hay Crypto nói chung, bạn sẽ nghĩ đến điều gì?

Không thật. Vô giá trị. Bong bóng. Lừa đảo. Đám đông.

Cơ chế sợ hãi và nghi ngờ sẽ làm điều tiếp theo. Đó là gạt bỏ hết những ý tưởng và thông tin liên quan đến thứ “tiền ảo” kia ra khỏi tư duy của bạn và bạn sẽ ngừng lắng nghe cũng như suy nghĩ vì nó là “tiền ảo”

Nếu thuật ngữ đã không chính xác thì cái brand của nó sẽ bị vấy bẩn ngay từ đầu.

Bạn hãy nhớ crypto không phải là “tiền ảo” mà chỉ đơn thuần là tiền.

Thứ hai, những thứ không nhìn thấy và cầm thấy được chưa chắc đã vô giá trị. Hãy nhìn vào những giá trị mà Facebook, Amazon, Microsoft, hay Google mang lại và hàng loạt các phần mềm hay ứng dụng khác trên App Store. Nó có vô giá trị?

iPhone có bộ nhớ 16GB hay 256GB giá trị hơn? Liệu con số này có thật sự ảo?

Nếu định nghĩa về tiền của bạn mở rộng từ tiền chính phủ cho đến tiền crypto thì định nghĩa về “tiền ảo” cũng được mở rộng tới tiền chính phủ. Vì về bản chất, tiền giấy (fiat) cũng không có giá trị. Nó chỉ là giấy lộn. Đây là tiền ảo. Số dư nhà băng của bạn cũng như vậy. Đây là tiền ảo.

Thậm chí cổ phiếu cũng là ảo. Bạn mua cổ phiếu của công ty FPT. Theo định nghĩa thì bạn là một cổ đông (hay chủ sở hữu) của FPT nhưng thật sự bạn chẳng có 1 chút quyền hành gì. Bạn chỉ có một mảnh giấy hoặc một con số. Và các mảnh giấy hay con số này trao tay nhau mỗi ngày. Không tin, bạn thử mua 10 cổ phiếu FPT sau đó đến trụ sở đuổi việc thử một vài người xem ;)

Tóm lại: Mình không biết bạn sẽ gọi tiền Crypto là gì. Nhưng bạn hãy cân nhắc vì cách mà bạn gọi sẽ ảnh hưởng đến hướng mà bạn hiểu. Tiền **Crypto** chỉ đơn giản là tiền.

CHƯƠNG IV

TƯƠNG LAI CỦA CHÍNH PHỦ

Đây là điều mà chính phủ và ngân hàng nhà nước muốn làm vì nó sẽ ảnh hưởng đến lợi ích cá nhân và quyền lực của họ. Họ sẽ muốn cấm. Tuy nhiên bạn hãy cân nhắc những điều sau:

Thứ nhất, nếu bạn coi chính phủ và ngân hàng như một bộ máy quyền lực tập trung. Họ sẽ muốn cấm Crypto. Nhưng bản thân chính phủ và ngân hàng lại được chạy bởi con người - như mình và bạn. Họ cũng có gia đình và cuộc sống của họ. Họ cũng là những người làm công ăn lương và muốn tối đa hóa lợi ích của chính họ trước.

Họ cũng muốn có phần trong Bitcoin hay Crypto. Và họ cũng muốn mua vào. Mình quen một người bạn làm trong phòng thuế ở Canada. Mặc dù Crypto đe doạ đến hệ thống quyền lực nơi anh ta đang làm, nhưng lại có lợi cho chính bản thân của anh. Anh ta hiểu và cũng muốn giữ giá trị lao động ở dạng tiền này. Nhiều nhân viên ngân hàng, thậm chí giám đốc cấp cao ngân hàng khác cũng vậy. Crypto sẽ đe doạ đến bộ máy nói chung, nhưng sẽ có lợi cho cá nhân người làm cho bộ máy đấy.

Nói cách khác, cha chung không ai khóc.

Đó là quy luật tất yếu, vì chính bản thân họ tuy làm cho chính phủ nhưng họ cũng là một phần của thị trường. Thị trường sẽ chấp nhận loại tiền ưu việt hơn. Giống như mặc dù bạn là nhân viên Nokia và mặc dù cả công ty Nokia ghét iPhone nhưng bạn vẫn thích dùng iPhone hơn hoặc Samsung.

Got it?

Thứ hai, kể cả khi chính phủ và các cá nhân trong bộ máy chính phủ (và ngân hàng) muốn cấm thật. Điều này gần như không thể.

Bởi chính phủ có một lượng ngân sách nhất định và giới hạn. Họ không có nhiều tiền như bạn nghĩ. Vì ngân sách giới hạn nên họ không thể tuyển đủ nhân viên để thi hành chính sách cấm mà họ muốn.

Họ có thể nhìn vào từng giao dịch ngân hàng của bạn và dễ dàng xác định bạn có trốn thuế hay không. Nhưng với Crypto, điều này trở nên rất khó. Bởi họ có thể nắm được thông tin cá nhân của bạn nếu bạn tiêu tiền của họ nhưng rất khó đối với tiền Crypto.

Ví dụ địa chỉ Ethereum của bạn sẽ như thế này thay vì tên, tuổi, địa chỉ, số điện thoại, ngân hàng.

0xc7e82dE4B0d2e8B376631cd9FD84dbA1fa635dfa

Bạn toàn quyền nắm giữ Private Key và Public Key của bạn. Và bạn không cần đến nhà băng. Việc theo dõi từng giao dịch để xác định bạn trốn thuế gần như không thể về mặt ngân sách và số nhân lực mà họ có.

Trong khi đó, sự xuất hiện của tiền Crypto làm cho chính phủ sẽ mất đi một khoản thuế không nhỏ. Nghĩa là ngân sách của họ sẽ ngày càng thu hẹp dần. Điều này có nghĩa nhân lực truy

thu thuế sẽ ngày càng ít đi. Và điều này lại có nghĩa họ sẽ lại càng thu được ít thuế hơn. Và xoáy vòng tuần hoàn lại tiếp tục.

Loại tiền này sẽ dần dần thu hẹp và phân phối lại quyền lực. Quyền lực tập trung sẽ dần dần phân phối và biến mất dần. Chính phủ hay ngân hàng sẽ giảm doanh thu và biến mất là chuyện không thể tránh khỏi trong dài hạn.

Giống như việc iPod đã làm với máy nghe nhạc Walkman hay băng cassette hoặc Facebook và Google đã làm với Yahoo. Dù muốn hay không, nó cũng sẽ xảy ra. Vì chính phủ dù sao cũng chỉ là người.

Con người sẽ vẫn còn đó. Chỉ có bộ máy là dần dần biến mất.

CHƯƠNG V CHỨNG KHOÁN, NGÂN HÀNG ĐẦU TƯ VÀ CRYPTO



Thị trường chứng khoán là một thị trường hấp dẫn. Nó hấp dẫn bởi loại tài sản nó mang lại là công ty. Công ty là thứ chạy nền kinh tế và mang lại nhuận và giá trị cho xã hội, khách hàng, cũng như cổ đông.

Khác với vàng, công ty tạo ra dòng tiền. Vàng thì không. Sở dĩ vàng tăng giá vì tiền mất giá. Rất đơn giản. Giá trị của vàng không hề thay đổi theo thời gian vì nó chỉ ngồi 1 chỗ. Trong khi vàng là biểu tượng của việc lưu trữ giá trị lao động. Thị chứng khoán là biểu tượng của đầu tư.

Khi nguồn vốn đến tay công ty, giá trị sẽ được tạo ra và nhân lên.

Tuy nhiên, cái cách mà công ty niêm yết trên sàn chứng khoán để bạn đầu tư lại phức tạp hơn bạn nghĩ.

Phức tạp ở chỗ bạn không đầu tư TRỰC TIẾP vào công ty mà lại phải gián tiếp thông qua ngân hàng đầu tư (Investment Banks) đứng ở giữa.

Ngân hàng đầu tư (Investment Banks) và các nhà đầu tư tay trong sẽ nhận một khoản không nhỏ từ việc đưa một công ty tư nhân hoặc một công ty mới lên sàn chứng khoán (IPO). Họ đang tham gia vào Primary Market và được mua giá trị cổ phiếu ở mức rẻ nhất hay giá discount.

Sau khi đã niêm yết lên sàn chứng khoán, về bản chất, bạn đang tham gia vào Secondary Market và giá của cổ phiếu lúc này cao hơn so với giá ở Primary market. Tất cả các giao dịch trên sàn chứng khoán hiện nay là trên Secondary Market.

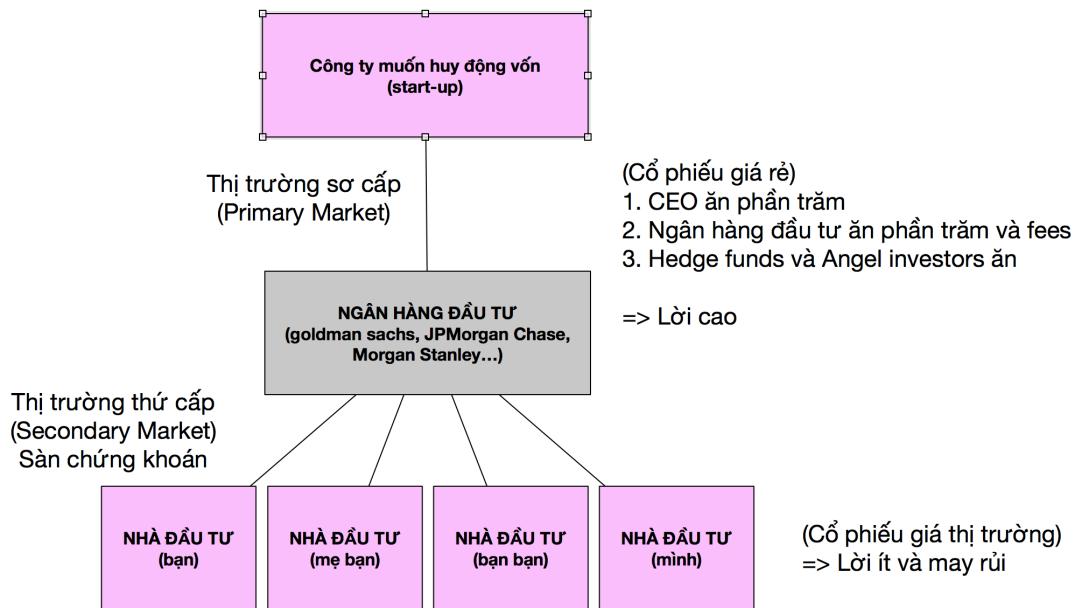


Figure 1 Mô hình Huy động vốn truyền thống IPO

Như vậy khi Investment Bank và các Quỹ đầu tư ban đầu được discount và trở nên siêu giàu nhờ IPOs, bạn sẽ vẫn có cơ hội kiếm tiền từ đầu tư chứng khoán nhưng sẽ không còn nhiều. Mức lợi nhuận của bạn chỉ mong được 10-20% một năm từ đầu tư chứng khoán là may. Vì giá bạn mua đã quá cao rồi.

Vì vậy một trong những lý do khiến bạn suy nghĩ đó là tại sao không bỏ thẳng ngân hàng đầu tư ở giữa đi. Thay vào đó bạn và mình, có thể đầu tư trực tiếp vào công ty hay một dự án ngay từ lúc nó mới sinh ra chứ không cần phải chờ đến lúc nó niêm yết trên sàn (Vì lúc đấy giá đã cao rồi)

Đó là lúc bạn cần đến Cryptocurrency như Bitcoin hay Ethereum.

Một trong những tính năng tuyệt vời của Ethereum đó là **Smart Contract** (hợp đồng thông minh).

Nói ra sẽ hơi dài nhưng mình xin được ngắn gọn liên quan đến chương này như sau:

Hợp đồng thông minh (Smart Contract) dựa trên mạng lưới Ethereum giúp cho các dự án hay công ty huy động vốn bằng cách tạo ra Tokens (Coins)

Các Coins này sẽ được phát hành trực tiếp cho “nhà đầu tư” nhỏ lẻ — là bạn và mình. Khi bạn chuyển Ethereum tới địa chỉ người nhận là công ty đó. Bạn sẽ tự động nhận được một lượng Coins của công ty đó dựa trên Smart Contract.

Công ty này sẽ sử dụng Ethereum làm nguồn vốn phát triển công ty, thuê nhân lực, marketing vân vân. Còn bạn có Coins của công ty đó. Bạn — nhà đầu tư, mong muốn Coins đó sẽ tăng giá theo thời gian (giống như bạn mong cổ phiếu tăng giá theo thời gian).

Như vậy Không còn ngân hàng đầu tư.

Bạn đầu tư vào chính thị trường sơ cấp luôn!!!

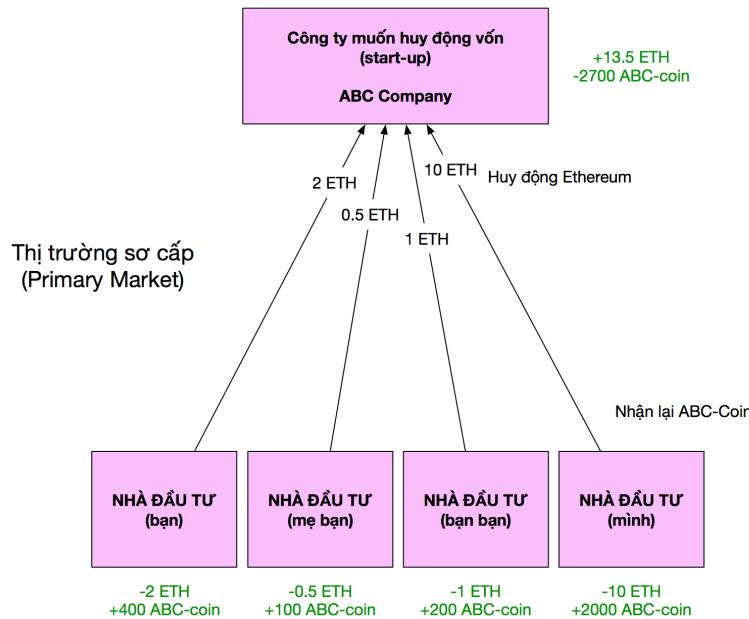


Figure 2 Ứng dụng Blockchain trong Huy động vốn qua ICO

Khi bạn đầu tư vào thị trường sơ cấp và ngay từ lúc công ty mới ở mức baby. Mức lợi nhuận của bạn có khả năng nhân 2 nhân 3 nhân 10 thậm chí đối với Ripple là nhân 380 lần!

Vậy điều này có nghĩa Investment Bank (ngân hàng đầu tư) sẽ dần dần biến mất?

Mình tin rằng Investment Bank và Smart Contract sẽ vẫn tồn tại song song. Bởi một điều đó là mặc dù ICOs có thể mang lại mức lợi nhuận khổng lồ (cao hơn chứng khoán). Nó sẽ cũng mang lại rủi ro.

Mặc dù có nhiều ICOs và coin tiềm năng. Mình tin khoảng 90% thậm chí 95% các ICOs trên thị trường hiện nay có thể là Scam (lừa đảo) hoặc cũng sẽ thất bại.

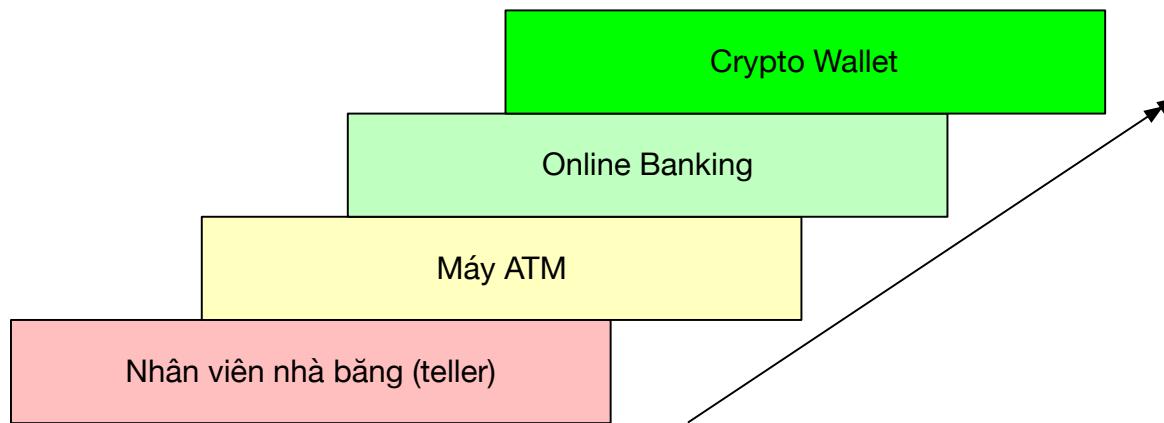
Lý do bởi gần như ai cũng có thể huy động vốn nhờ ICOs. Nhưng sẽ rất khó để huy động qua IPOs. Cho nên các công ty thông qua IPOs sẽ có chất lượng cao hơn và được kiểm chứng nghiêm ngặt hơn trước khi cổ phiếu đến với tay nhà đầu tư.

Còn ICOs, nếu bạn không nghiên cứu kỹ về nó, bạn sẽ dễ rơi vào Scam ICOs và mất trắng tiền.

Cá nhân mình vẫn muốn đầu tư vào Crypto hơn thay vì chứng khoán. Một phần là bạn sẽ có nhiều Return (%) hơn nếu bỏ thời gian nghiên cứu vì cuộc cách mạng Blockchain mới chỉ mới bắt đầu. Phần nữa vì đầu tư chứng khoán khá phức tạp và lăng nhăng về khoản giấy tờ và phải dính líu nhiều tới thông tin cá nhân, ngân hàng và chính phủ. Những lý do trên khiến cho chứng khoán (thị trường thứ cấp), không còn hấp dẫn với mình và nhiều người khác.

CHƯƠNG VI

NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VÀ CRYPTO



Nếu như ngân hàng đầu tư (Investment Bank) là nơi chuyên để huy động vốn và giúp công ty niêm yết cổ phiếu lên sàn chứng khoán thì Ngân hàng thương mại (Commercial bank) khá là quen thuộc hơn với bạn vì bạn tiếp xúc với nó liên tục trong các giao dịch hàng ngày (chuyển tiền, vay tiền, nạp tiền)

Và nếu như ICOs ứng dụng Smart Contract có thể thay đổi cục diện của thị trường huy động vốn thì Wallet (ví điện tử) lại thay đổi cục diện của thị trường giao dịch tiền tệ.

Lý do hết sức đơn giản:

Tất cả những gì ngân hàng (thương mại) có thể làm, ví của bạn cũng có thể làm được. Không những làm được mà còn làm được tốt hơn nhiều, bảo mật hơn nhiều, riêng tư hơn nhiều và chi phí rẻ hơn nhiều.

Wallet sẽ làm cho bên đứng giữa (ngân hàng thương mại) mất việc. Giống như Online Banking đã làm cho ATM mất việc. Và cũng giống như ATM làm cho nhân viên ngân hàng (teller) mất việc.

Đã lâu lăm rồi mình không đến nhà băng, gặp chí nhân viên và rút tiền, cũng lâu rồi mình không qua ATM vì mình có thể làm bằng **Mobile Banking hoặc Online Banking**.

Điều mình không hài lòng ở **Online Banking** (mặc dù tiện thì tiện thật) đó là một loại giới hạn và một loạt phí, quy tắc, thủ tục, thông tin bị dòm ngó.

Ví dụ:

1. Mình không thể gửi quá 3000 đô một ngày
2. Mình **phải giữ số dư 4000 đô** vào tất cả mọi ngày trong tháng nếu không cuối tháng sẽ bị mất 16 đô tiền phí ngân hàng
3. Chính phủ và ngân hàng biết mình tiêu gì và làm gì và họ có thể can thiệp nếu họ muốn
4. Mình phải cung cấp và nhập một loạt thông tin thẻ mỗi lần muốn mua sắm online

5. Thẻ hết hạn, lại phải đến ngân hàng gia hạn
6. Mình phải mất phí khi chuyển tiền
7. Chuyển tiền về Việt Nam hoặc nhận tiền từ Việt Nam mất vài ngày cho đến 1 tuần và một đồng phí. Cũng không được phép chuyển quá 10000 đô.
8. Ngân hàng của mình chỉ sử dụng được ở Canada, về Việt Nam mình không rút ra được
9. Và rất nhiều thứ khác.

Trong khi đó nếu là Crypto Wallet, tất cả những thứ trên là vô nghĩa.

Bạn Copy Paste cho mình địa chỉ ví của bạn mình bắn cho bạn vài phút thậm chí vài giây bạn sẽ nhận được. Mức phí rẻ. Địa chỉ ví cũng không hiện tên tuổi, nơi sống vân vân. Nó giống như Online Banking nhưng nó không có bên thứ 3. Nó thuộc toàn quyền quyết định của bạn. Bạn thậm chí có thể gửi 2 tỷ đô về VN nếu bạn muốn. Giống như gửi một cái Email vậy.

Một lần nữa, bạn không cần phải “gửi niềm tin” người đứng giữa. Đó là lý do đây gọi là Trustless System.

Trong tương lai, ngay cả chính những cán bộ ngân hàng cũng sẽ sử dụng ví điện tử cho chính bản thân họ. Họ cũng là Market. Market sẽ chọn cái gì ưu việt hơn.

Con người vẫn còn đó, chỉ có bộ máy là dần dần biến mất.



PHỤ LỤC: TRUYỀN THÔNG VÀ BITCOIN

Bitcoin – bộ mặt của Cryptocurrency đã được giới truyền thông, học thuật, tài chính trong suốt năm qua vùi dập nhưng nó vẫn kiên cường leo lên đỉnh, bất chấp mọi sóng gió. Minh chỉ muốn bạn hãy cẩn thận trước lời khuyên của các chuyên gia, tivi hay các bài báo bạn đọc hằng ngày,

- Năm 2010, giá của 1 Bitcoin là \$0.23, The Underground Economist khẳng định Bitcoin không thể trở thành một loại tiền tệ.
- Năm 2011, giá của 1 Bitcoin là \$2.37. Wired viết bài với tiêu đề Sự phát triển và sụp đổ của Bitcoin
- Năm 2013, giá của 1 Bitcoin là \$141.32. Chron viết bài với tiêu đề Tại sao Bitcoin chắc chắn sẽ thất bại
- Năm 2013 tháng 11, giá của 1 Bitcoin lên \$433.57. Business Insider ra bài viết với tiêu đề “Bitcoin chỉ là một trò hề”.
- Năm 2013 tháng 12, giá của 1 Bitcoin lên \$955. Business Insider lại ra bài viết khẳng định Bitcoin sẽ giảm còn \$10 vào giữa năm 2014
- Năm 2014, tháng 4, giá của Bitcoin rơi vào mức \$479.99. Yahoo ra bài viết cho rằng đây là thời kỳ chấm dứt của Bitcoin.
- Năm 2017 tháng 1, giá Bitcoin lúc này là \$1034.34. Financial Times ra bài viết nói rằng Bitcoin giá trị thật không đáng một xu.
- Năm 2017, tháng 4, Giá 1 Bitcoin là \$1234.36 Forbes ra bài viết về sự phát triển và sụp đổ của Bitcoin.
- Năm 2017, tháng 5, giá một Bitcoin là \$2358.96. Macro Business ra bài viết chê bai Bitcoin và cho rằng đây là mô hình Ponzi.
- Năm 2017, tháng 7, Business Insider dẫn lời tỷ phú Howard Marks nói rằng Bitcoin không có giá trị thật. Lúc này giá 1 bitcoin là \$2775
- Tháng 8, năm 2017. Seeking Alpha có bài viết tựa đề “Tại sao Bitcoin vô giá trị”. Lúc này giá 1 bitcoin là \$3348
- Tháng 9, năm 2017, CNBC nói rằng Bitcoin là một quả bong bóng và sẽ nổ. Giá 1 bitcoin là \$4223
- Tháng 10, 2017. CNBC, Peter Schiff, Jamie Dimon (CEO JP Morgan Chase), UCLA, thậm chí cả Shiller (người đoạt giải Nobel kinh tế) khẳng định Bitcoin sẽ chết. Lúc này giá một Bitcoin là \$5900

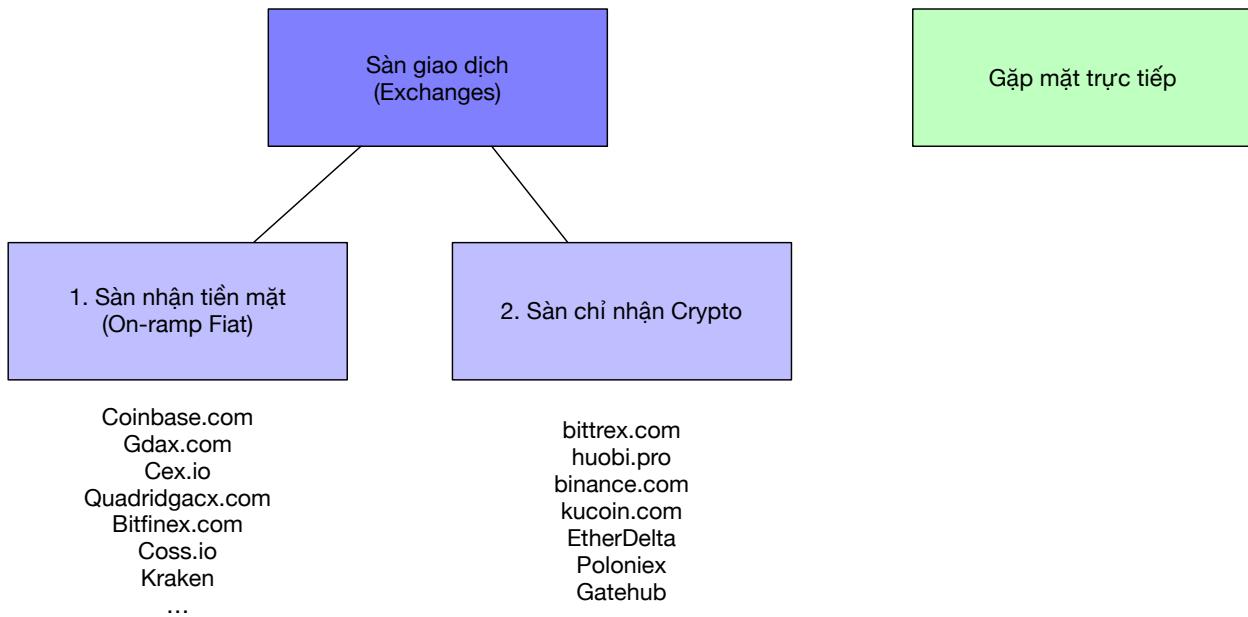
Từ giai đoạn đó đến nay, Bitcoin liên tục bị dìm. Không chỉ bởi người bình thường như chúng ta, mà bởi các chuyên gia lẩn trên các mặt báo tài chính uy tín. Nhưng hôm nay bạn xem, giá của Bitcoin là bao nhiêu?

Bản thân bạn sẽ thấy trò đùa duy nhất là truyền thông.

Nếu bạn nhìn ở góc độ dài hạn (vài năm đến chục năm) bạn sẽ thấy truyền thông và lời nói của người này người kia chỉ tập trung vào ngắn hạn và rất mang tính thời điểm, đối phó, định hướng dư luận, bảo vệ lợi ích cá nhân và phục vụ một số ít khán giả dễ dụ dễ tin và chỉ thích đọc tiêu đề báo thay vì tìm hiểu sâu và có tư duy phản biện vững vàng.

CHƯƠNG VII

GIA NHẬP THỊ TRƯỜNG CRYPTO



Mình nhận ra có một số bạn đã biết mua bán thành thạo Crypto nhưng có nhiều người chưa từng đụng đến nó và chưa có ai hướng dẫn bao giờ. Vì vậy phần này sẽ dành cho những bạn mới bắt đầu.

Có hai cách chính để bạn gia nhập.

Một là qua các sàn giao dịch (exchanges) hoặc hai là mua bán trực tiếp với người khác.

Có hai loại sàn chính:

Một là sàn chấp nhận mua bán bằng **Fiat** (tiền giấy) ví dụ USD/BTC hoặc CAD/ETH và sàn chỉ cho mua bán trao đổi giữa các Crypto với nhau.

Ví dụ XRP/BTC hay NAS/ETH.

Thông thường để gia nhập thị trường Crypto, **bạn bắt buộc phải mua Bitcoin (BTC) hoặc Ethereum (ETH) trước bằng tiền mặt**. Sau đó sử dụng BTC hoặc ETH để mua các Coin khác (Altcoins) ở các sàn chỉ nhận Crypto.

Đây sẽ là cách mà bạn gia nhập.

NOTE: Bạn sẽ để ý thấy số sàn cho phép nạp tiền mặt như Coinbase hiếm hơn nhiều so với số sàn chỉ nhận Crypto. Bởi mỗi lần dính lúu đến tiền mặt là sẽ dính lúu đến nhiều vấn đề thủ tục,

luật pháp, vân vân. Rất rắc rối. Còn sàn chỉ nhận Crypto dễ hơn nên bạn sẽ thấy nhiều hơn. Ngoài ra thông thường các sàn cho nạp Fiat (tiền giấy) sẽ bắt phải duyệt ID. Còn các sàn Crypto thì không.

Riêng ở VN mình thấy nhiều bạn mua qua Remitano. Mình tin rằng bạn sẽ bị charge phí đắt hơn giá thị trường bởi có vẻ không nhiều sàn ở VN cho lăm. Cho nên mình khuyên bạn nên nhờ bạn bè nào đó ở nước ngoài mua hộ. Rồi chuyển ETH hoặc BTC vào ví cho bạn.

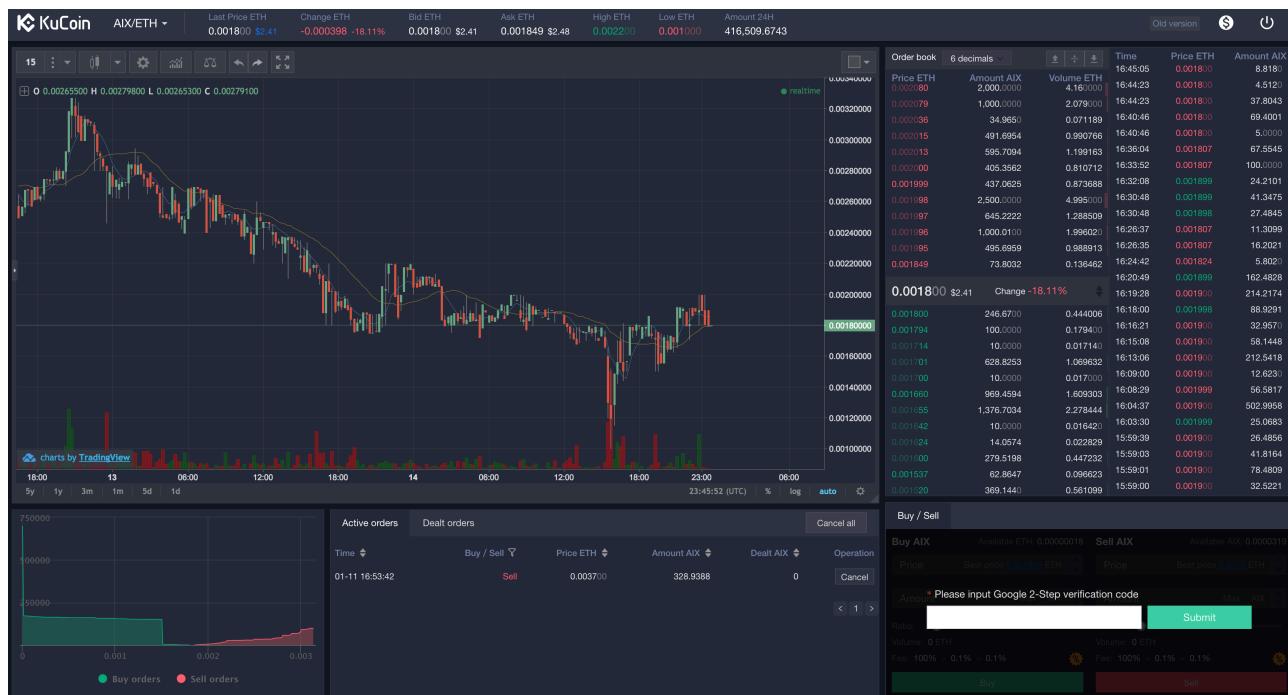
Bạn nên lập tài khoản ở nhiều sàn.

Lý do là bởi khác với chứng khoán, không phải sàn nào cũng có Coin bạn muốn mua. Ví dụ để mua được Ubiq (UBQ) bạn chỉ còn cách mua trên sàn Bittrex. Hoặc để mua Utrust (UTK) bạn chỉ có thể mua được trên Kucoin. Để mua được NAS bạn cần có tài khoản Huobi. Cho nên việc bạn lập tài khoản ngay từ bây giờ ở các sàn (dù bạn muốn mua hay không) là một điều cần thiết.

Có thể trong tương lai các sàn sẽ add thêm nhiều Coin mới nhưng trong hiện tại việc mua Coin không dễ như chúng ta tưởng (kiểu như 1 sàn có tất cả các loại Coin)

Một số sàn mình đang dùng để bạn cân nhắc:

www.Kucoin.com
www.Binance.com
www.huobi.pro
www.bittrex.com
www.etherdelta.com
www.coss.io
www.cobinhood.com
www.cex.io
www.poloniex.com
www.quadrigacoin.com



CHƯƠNG VIII

NGUYÊN TẮC ĐẦU TƯ CRYPTO CƠ BẢN NHẤT

Trước khi đi sâu vào Crypto cụ thể, mình muốn chúng ta thống nhất một số nguyên tắc đầu tư nhất định. Mặc dù mình có nói chương trình học tài chính ở trường ĐH và sách vở hiện nay khá lỗi thời. Tuy nhiên vẫn có một số kiến thức trường tồn theo thời gian (bởi chúng dựa trên toán học và common sense).

Ngoài ra thứ không thể thay đổi dù ở bất kỳ thị trường nào. Đó là tâm lý con người. Cụ thể, Lòng tham (greed) và sợ hãi (fear).

NGUYÊN TẮC 1: MUA ETHEREUM

Dù bạn sợ rủi ro hoặc tham lam, có một nguyên tắc mình tin là sẽ không bao giờ thay đổi. Đó là Ethereum sẽ không bao giờ xuống giá. Thứ duy nhất xuống giá là tiền mặt ban đang giữ. Vì vậy bạn cần có Ethereum càng sớm càng tốt.

Ethereum là nền tảng để chạy hàng loạt ứng dụng smart contract và huy động vốn qua ICOs. Nó đang dần dần trở nên phổ biến bởi ICOs và smart contract blockchain sẽ bùng nổ. Nó giống như Internet và email. Cho nên, mặc dù đầu tư là sẽ có rủi ro. Nhưng nếu bạn bỏ tiền vào Ethereum, bạn sẽ không bao giờ mất tiền. Đây là sự thật.

Và dù cho bạn muốn mua các Coin khác để đầu tư hoặc đầu cơ, bạn cũng sẽ vẫn phải cần Ethereum. Vì vậy Ethereum không bao giờ trong tình trạng cầu giảm. Nó chỉ tăng trở lên. Tất nhiên bạn vẫn có thể mua Bitcoin để dùng nó mua các coin khác. Tuy nhiên với tốc độ chậm và mức phí cao. Nhiều người đang chuyển sang Ethereum.

NGUYÊN TẮC 2: SỬ DỤNG ETHEREUM ĐỂ ĐẦU TƯ CÁC COIN KHÁC = LỢI NGƯỢC DÒNG



Chúng ta thường sử dụng ETH để mua các coin khác. Tuy nhiên nhiều người không nhận ra đó là họ đang lợi ngược dòng. Vì bản thân ETH có mức tăng trưởng 13043% trong năm vừa rồi (tính theo thời điểm hiện tại).

Nếu bạn sử dụng ETH để trade các coin khác, thì các Coin khác phải có mức tăng trưởng nhiều hơn so với ETH thì bạn mới thật sự có lãi. Nghĩa là ít nhất phải 14000% một năm. Nếu không bạn thà giữ ETH còn hơn. Phải không?

Sự thật đó là không phải Coin nào cũng có mức tăng trưởng 1 năm cao như ETH. Theo mình, chỉ có khoảng nhiều nhất là 10% các Coin trên CoinMarketCap.com hiện nay làm được điều này. Vì vậy, nếu bạn “thèm” altcoins. Đây là điều bạn cần nhớ. Chỉ 10% các coin hiện nay là xứng đáng. 90% các Coin khác sẽ vẫn tăng **nếu xét về USD**. Nhưng chưa chắc đã tăng **nếu xét về ETH**.

Bạn có thể thắng về USD. Nhưng bạn sẽ vẫn thua người chỉ giữ ETH mà không cần làm gì khác.

Trade ETH với các coin khác nghĩa là lội sông ngược dòng.

Vì vậy, mục tiêu của bạn như sau. Nếu bạn lười Research, không có thời gian, và muốn kiếm tiền, bạn không cần làm gì khác ngoài việc tích trữ Ethereum. Chỉ vậy thôi.

Nếu bạn tham vọng hơn, **thích research, chấp nhận chịu rủi ro hơn, và chấp nhận lỗ ngược dòng, mục tiêu của bạn là tìm ra 10% số Coin siêu sao có mức tăng nhiều hơn ETH trong một năm** (nhớ là một năm chứ không phải một tuần hay một tháng – vì có thể hôm nay nó tăng 400% nhưng ngày mai nó giảm 500%).

NGUYÊN TẮC 3: CHỈ ĐẦU TƯ KHOẢN TIỀN MÀ BẠN CHẤP NHẬN MẤT TRẮNG

Nếu bạn bỏ tiền mua Ethereum. Bạn sẽ không mất trắng. Bạn sẽ kiếm.

Nhưng nếu bạn dùng ETH để trade các Coin khác hoặc ICOs, thì bạn chỉ nên cho ETH vào ICOs hoặc vào Coins nếu bạn chấp nhận mất trắng chỗ ETH đó.

Mình giữ khoảng 90% tài sản Crypto ở dạng ETH và 10% ở dạng Altcoin chuyên dùng để “đánh bạc” và lỗ ngược dòng. Mình chấp nhận mất trắng 10% này.

Ngoài ra mình đã đi làm và có thu nhập, nếu giả sử mình có mất tiền, cuộc sống của mình vẫn không bị đảo lộn, nếu bạn không có nhiều thu nhập đều đặn mà chỉ có một khoản nhỏ tiết kiệm được mà bạn không muốn mất. Hãy để ở dạng ETH và đừng làm gì cả.

Luôn tự đặt câu hỏi, nếu khoản đầu tư này thua lỗ, liệu cuộc sống của tôi có bị đảo lộn?

NGUYÊN TẮC 4: HÃY MUA SỚM

Thời gian không chờ đợi bạn. Tiền giấy ngày càng xuống giá không phanh. Những người mua sớm là những người “ăn” của người mua muộn. Giống như những ai mua Bitcoin hay Ethereum từ khi giá chỉ có vài USD. Thì giờ là lúc họ ăn của những người như chúng ta.

Nhiều bạn hỏi tiền ở đâu ra mà lăm thẻ? Câu trả lời:

1. Từ những người vào muộn (dù họ ghét Crypto thế nào, cuối cùng họ cũng sẽ vẫn phải vào – giống như không ai có thể sống thiếu được Google)
2. Từ chính phủ và ngân hàng. Khi doanh thu của họ giảm đi, doanh thu của chúng ta tăng lên. Càng ít bên đứng giữa, giá trị càng nhiều.

NGUYÊN TẮC 5: ĐỪNG THAM KHI THỊ TRƯỜNG XANH

Có thể bạn thừa biết đến nguyên tắc này. Nhưng bạn không làm được. Và bạn biết bạn không làm được.

Trong giao thông. Màu xanh là màu được phép đi. Màu đỏ là dừng lại. Màu xanh tượng trưng cho sự tăng trưởng và màu đỏ tượng trưng cho vũng máu (LOL).

207.22% Ai mà không sung sướng hạnh phúc và thèm thuồng khi nhìn thấy màu xanh? 200%, nhân đôi số tiền kia!

100.20% Mình muốn bạn lập trình lại tư duy của bạn. Đó là màu xanh là màu của vũng máu. Và màu đỏ là màu của sự phát triển. Mình đã chứng kiến nhiều trường hợp các bạn mua TRON (TRX) sau khi thấy giá tăng hơn 100% (xanh lè). Hoặc Siacoin (SC) khi giá tăng 800%. Bạn cũng muốn được một phần cái bánh nhưng bạn không hiểu ra đó là miếng bánh đã bị ăn hết rồi và nhiều khi, nó là một cái bẫy chuột.

55.68% Bạn chạy vào, bạn sẽ bị họ giết. Kể cả bạn không bị giết và nó cũng sẽ tăng nữa, thì bạn thử nghĩ xem. Liệu bạn còn kiếm được thêm 800% nữa không sau khi nó đã tăng 800%?

55.51% Mình để ý thông thường các bạn chỉ hỏi mình **Có nên mua Coin X Y Z hay không** ngay sau khi nó đã tăng một khoản không nhỏ.

52.88% **Hãy sợ hãi khi người khác tham lam. Đừng đù đิnh.**

49.96%

NGUYÊN TẮC 6: BẠN KHÔNG THÔNG MINH NHƯ BẠN NGHĨ

49.96% Mình cũng vậy. Không ai trong chúng ta đủ thông minh để dự đoán thị trường ngày hôm sau và năm sau.

49.90% Thế nhưng bạn sẽ bất ngờ khi thấy bạn, mình và nhiều người khác tỏ ra họ là Warren Buffett sau khi kiểm được một khoản không nhỏ (khi cả thị trường đi lên). Họ nghĩ họ là thần đồng đầu tư và sự tự tin, tham lam sẽ làm mờ đi logic và sự tinh táo vốn có.

49.00% Ngày hôm sau, thị trường đỏ rực và một số Coin họ giữ giảm 40%. Họ hoảng loạn và nhận ra người tính không bằng trời tính. Và hào quang trong bản thân họ ngày hôm qua sụp đổ.

46.10% **Thật sự, lời khuyên của mình đó là hãy dũng cảm và mạnh dạn khi nói câu “Tôi không biết” thay vì tỏ ra biết hết. Bản thân mình chỉ đầu tư dựa trên các phân tích và nghiên cứu cơ bản (fundamentals) thay vì theo “màu xanh” hay “màu đỏ” của thị trường. Mặc dù mình cũng không biết và không thông minh như mình nghĩ, nhưng việc chúng ta chủ động nghiên cứu sẽ giảm rủi ro và tăng lợi nhuận so với việc thả các Coin random theo cảm xúc hay theo nghe nói.**

40.96%

35.93%

NGUYÊN TẮC 7: ĐỪNG HOÀNG LOẠN KHI THỊ TRƯỜNG ĐỎ

- Chỉ nên sợ và hoảng loạn màu đỏ nếu Coin của bạn là Coin rác (shitcoin). Bởi Shitcoin sớm hay muộn cũng sẽ chết dù có tăng vài trăm đến vài ngàn %, cũng sẽ đến ngày bị thịt (giống như ngành công nghiệp chăn nuôi vậy). Shitcoin sẽ được pump, nuôi cho béo tốt sau đó sẽ bị đưa vào lò mổ. Màu đỏ thật sự là màu của máu và nước mắt.
- 32.02%
Nhưng nếu bạn đầu tư vào các Coin Solid (coin cứng). Nó đã được test qua test lại qua nhiều giai đoạn của thị trường và sống sót. Nó được công nhận rộng rãi và có tương lai. Hoặc nếu không được công nhận rộng rãi, dự án của nó mạnh và team là các siêu sao. Thì màu đỏ trong ngắn hạn vô nghĩa.
- 21.25%
-20.15%
-18.32%
Ethereum và Bitcoin cũng phải trải qua những ngày xanh, ngày đỏ nhưng sau một năm nó vẫn lên. Hãy kiên nhẫn và phải nhìn vào dài hạn (ít nhất là 6 tháng, còn không là 20 năm).
- 18.07%
-17.66%
-17.10%
Có một số bạn gửi tin nhắn cho mình khi thấy giá của một số Coin giảm trong một hôm. Hoảng loạn và thắc mắc tại sao. Mình thấy rất vô lý. Vì sự tăng hay giảm trong ngắn hạn không nói lên điều gì.
- 15.84%
Thậm chí màu đỏ còn là màu sale off cho những Coin siêu sao. Bạn thích mua hàng giá rẻ không? ;)
- 15.80%
-15.69%
-14.44%
-14.35%
-14.18%
-13.92%
-13.15%

CHƯƠNG IX

CÁC NHÓM COIN

Có hơn 1000 Coins khác nhau. Và mình biết bạn thắc mắc tại sao lại nhiều thế. Lý do là bởi mỗi coin có chức năng hơi khác nhau và ứng dụng hơi khác nhau. Ngoài ra cũng cả một đại dương Coin lừa đảo (scam) – shitcoins,

Để dễ dàng hình dung được vũ trụ Crypto (the crypto universe) mình chia ra thành một số nhóm chính (tất nhiên bạn có thể chia theo cách riêng của bạn)

NHÓM 1: TIỀN TỆ -- currency coin

Bản chất như tiền trong số dư ngân hàng của bạn, dùng để lưu trữ giá trị lao động hoặc giao dịch trao đổi hàng hoá. Nhưng vượt trội hơn như đã đề cập ở phần trước.

Bitcoin, Litecoin, Dash, Zcash, Monero, RaiBlocks, Ripple

Trong nhóm này, không thể không nhắc đến Zcash và nhất là Monero bởi tính riêng tư (privacy) và bảo mật thông tin tuyệt đối của chúng.



Trước đây khi Monero chưa xuất hiện và Bitcoin lúc này là lựa chọn duy nhất trong thế giới Crypto. Tôi phạm và khùng bố ưa thích sử dụng Bitcoin để mua bán ma túy, chất cấm hay vũ khí. Mỗi khi nhắc đến Bitcoin, chúng ta nghĩ ngay đến Dark Web và tội phạm. Nhưng ngày nay, hình ảnh xấu về Bitcoin dần dần biến mất. Bởi tội phạm đã không còn ưu tiên Bitcoin mà chuyển sang Monero (hay Zcash) bởi tính riêng tư tuyệt đối.

Về bản chất, Bitcoin không hoàn toàn riêng tư. Nó chỉ mã hoá địa chỉ gửi đi và địa chỉ nhận (**pseudonymous**) nhưng vẫn có thể tra được dấu vết và số lượng trên public ledger (sổ cái blockchain). Nghĩa là tên tuổi, địa chỉ nhà, số điện thoại không hiện ra, nhưng tiền được di chuyển từ địa chỉ này qua địa chỉ khác vẫn có thể tra được.

Điều Monero là được đó là nó giấu hoàn toàn số tiền chuyển, địa chỉ của người gửi và người nhận. Đó là lý do tội phạm ưa thích loại tiền này (privacy coin). Mặc dù mình không phải tội phạm và cũng không ủng hộ tội phạm. Nhưng mình nghĩ chúng ta ai cũng có quyền muốn riêng tư.

NHÓM 2: NỀN TẢNG ỨNG DỤNG – Platform



Cryptocurrency chỉ là một nhánh của công nghệ Blockchain, một trong những ứng dụng của Blockchain đó là chạy ứng dụng trên nền tảng Smart Contract – như huy động vốn qua ICOs

Bạn cứ tưởng tượng Coin nền tảng giống như một dạng hệ điều hành trên máy tính hoặc trên điện thoại.

Ví dụ:

OmiseGo (OMG) chạy trên nền tảng Ethereum
DeepBrain Chain (DBC) chạy trên nền tảng NEO

Geo chạy trên nền tảng Ubiq

Một số Coin nền tảng như

Ethereum, EOS, Cardano, NEO, Ubiq, Lisk

NHÓM 3: COIN ỨNG DỤNG – token (decentralized application)



Các coin ứng dụng sẽ phát hành ra Token (coin) để cho bạn sử dụng ứng dụng hay dịch vụ của coin đó.

Ví dụ:

- Steem (token) ứng dụng blockchain giúp các thành viên trên trang Steem chia sẻ kiến thức và xây dựng cộng đồng.
- VeChain (VEN) là token ứng dụng blockchain giúp track và chống hàng giả.
- Siacoin (Sia) là token ứng dụng blockchain giúp các chia sẻ bộ nhớ ổ cứng.
- Golem (GNT) là token ứng dụng blockchain giúp chia sẻ và trao đổi sức mạnh máy tính.

Nôm na, chúng ta sử dụng Token để trao đổi với nhau. Bạn kiếm Token bằng cách cung cấp dịch vụ và bạn trả token cho người cung cấp dịch vụ cho bạn. Một cách đơn giản nhất, giả sử bạn có ổ cứng 4TB bạn không dùng đến? Bạn cho người khác “mượn” tạm dung lượng thừa này và bạn nhận được Sia token.

Token giống như vé xe buýt hay vé xem phim. Nhưng nó phi tập trung (decentralized) thay vì centralized.

NHÓM 4: COIN SÀN – exchange

Coin sàn xuất hiện trên mô hình Profit-sharing (chia lợi nhuận cho cổ đông)

Nếu bạn sở hữu Coin sàn, bạn sẽ được hưởng một phần doanh thu của sàn (từ phí giao dịch) hoặc bạn sẽ được một số lợi ích nhất định. Mình khá thích Coin sàn bởi nó cho bạn dòng tiền thật. Giống như một dạng lãi suất (hay cổ tức – dividends).

Đây là hình thức huy động vốn cho Sàn và làm cho sàn mở rộng. Sàn càng mở rộng, tiền cổ tức càng tăng. Đôi bên cùng có lợi. Và dòng tiền từ phí giao dịch trên sàn khá ổn định.

Một số Coin sàn như:

Kucoin (KCS), Binance (BNB), COSS (COSS), Cobinhood (COB)

Mặc dù Coin sàn khá hấp dẫn, nhưng bạn hãy cẩn thận vì giá trị của nó thường bị thổi phồng, giả sử như Kucoins giá đã lên tới 20 đô. Nghĩa là tổng vốn hoá thị trường rơi vào khoảng 2 tỷ USD.

Nghe hơi vô lý! Đúng là nó có giá trị và cho bạn cash flows thật nhưng. Come on,\$20/coin???

NHÓM 5: COIN RÁC – SHITCOIN/SCAM COIN

Bởi ICOs dễ hơn IPOs rất nhiều. Nên ai cũng có thể tạo ra một shitcoin. Sự thật, trên CoinMarketCap là một biển Shitcoin và scamcoin. Lập ra với mục đích là lấy ETH của bạn.

Nhiều Shitcoin thiết kế Website rất đẹp và thông điệp nghe có vẻ cách mạng hoá. Nhưng sản phẩm không có và Team không thấy mặt mũi đâu. Bạn sẽ thấy nhiều cái tên nghe cũng rất hay luôn.

Shitcoin là coin rác vì chúng yếu kém.

Còn Scam Coin là coin lập ra với mục đích lừa đảo.

Đó là lý do mình khuyên bạn nên đầu tư và Coin có nền tảng vững chắc và team mạnh. Dự án có tầm nhìn thật sự như OmiseGo hay Ethereum. Còn các coin khác, bạn phải làm thật nhiều nghiên cứu và bài tập về nhà mới nêu bồ tiền vào. Bạn sẽ thấy Coin rác tăng 1000% trong một ngày thậm chí một tuần liên tục nhưng đừng tham lam. Bởi đây là những quả bong bóng sắp vỡ.

Okay.

Có thể 5 nhóm Coin này không cover hết tất cả các coin hiện nay nhưng cũng đã đơn giản hoá và cover phần lớn giúp bạn. Quan trọng là bạn biết được bức tranh toàn cảnh và nhận diện Coin mỗi khi bạn nhìn thấy nó đúng không ^_^

Nếu bạn hỏi mình trong 4 loại Coin đầu, mình ưa loại nào nhất. Mình xin trả lời là nhóm 2 – Nhóm Platform. Mình muốn đầu tư vào hệ điều hành bởi nó không những an toàn, vững chắc và mức lợi nhuận không hề nhỏ. Ngoài ra sự thành công của các Coin khác cũng góp phần vào sự thành công của Coin platform. Giống như càng nhiều người sử dụng ứng dụng để ICOs thì Ethereum sẽ càng tăng giá.

Còn nếu nói về nhóm 1 – currency. Mình cho rằng Monero là loại coin tuyệt vời nhất vì tính riêng tư. Nếu trong tương lai, chính phủ có sử dụng luật pháp nhằm hạn chế Cryptocurrency thì Monero sẽ giúp bạn có sự riêng tư tuyệt đối ☺. Hãy nhớ riêng tư là một thứ liên tục tăng giá trong thời điểm hiện nay.

CHƯƠNG X VÍ ĐIỆN TỬ - WALLET

The screenshot shows the MyEtherWallet website interface. At the top, there's a dark header bar with the logo 'MyEtherWallet' and some navigation links. Below it is a light-colored main area with a title 'Create New Wallet'. In the center, there's a form field labeled 'Enter a password' with a placeholder 'Do NOT forget to save this!' and a visibility icon. A blue button labeled 'Create New Wallet' is below the input field. At the bottom of the main area, there's a note: 'This password encrypts your private key. This does not act as a seed to generate your keys. You will need this password + your private key to unlock your wallet.' Below the note are two small links: 'How to Create a Wallet' and 'Getting Started'.

Những gì thẻ ngân hàng của bạn có thể làm, ví của bạn đều làm được. Ví điện tử là thứ toàn quyền quyết định bởi bạn chứ không bởi bất kỳ ai đứng giữa vì vậy mọi thông tin liên quan đến nó bạn phải giữ và không để mất vì không ai có thể giúp bạn lấy lại được.

Về cơ bản, các loại ví sẽ có 2 thứ cho bạn:

- 1. Private Key**
- 2. Public Key**

Private key – giống như Password email của bạn. Hay chìa khoá nhà của bạn. Bạn phải giữ bí mật và cẩn thận. Bất kỳ ai có được Private Key sẽ lấy được tiền trong đó.

Public Key – Giống như Username của bạn hay tên Facebook. Bạn sử dụng nó để nhận tiền. Public key không cần phải giữ bảo mật mà bạn có thể đưa cho người khác để họ chuyển tiền cho bạn.

Một loại ví mà bạn bắt buộc phải có nếu bạn có Ethereum hoặc các Coin ERC-20 chạy trên hệ thống Ethereum là **MyEtherWallet (MEW)**

<https://www.myetherwallet.com/>

Bạn hãy coi nó giống như online banking.

Nếu bạn có các coin khác không nằm trong hệ thống Ethereum, thì các coin đó sẽ có ví riêng. Bạn có thể Google ví tương ứng cho từng loại Coin. Còn việc so sánh ví nào tốt hơn ví nào mình nghĩ không cần thiết. Vì bản chất, blockchain sẽ không bao giờ bị hack. Bạn sẽ vẫn an toàn. Thứ bạn cần chỉ đơn giản là Private Key và Public Key. Và giữ Private key cẩn thận. Thế là xong.

Có nên sử dụng Ví lạnh hay không?

Theo mình nếu bạn có vài chục ngàn đến vài triệu USD thì có thể cân nhắc. Nhưng một lần nữa, không ai có thể hack được Blockchain nên nếu bạn quá cẩn thận thì nên mua còn không mình nghĩ không cần thiết.

Cách lưu giữ Private Key, bạn có thể viết ra một tờ giấy theo cách mà chỉ bạn hiểu và nên có một bản Back up online (cũng chỉ bạn hiểu)

Bạn có thể lập một email rác (email bạn không dùng) sau đó gửi private key cho email đó. Việc này tránh trường hợp bạn để mất Private Key @@ Không ai có thể giúp bạn hồi phục lại nó vì nó không được lưu trên bất kỳ hệ thống nào.

Bản thân mình không sợ bị hack. Mình chỉ sợ quên hoặc làm mất. LOL.

Kẻ thù lớn nhất là... chính mình. Haha.

--

NOTE: Bạn còn có thể để Coin của bạn ở Sàn. Nhiều người sợ rằng để Coin ở sàn sẽ dễ mất nếu sàn bị hacked. Cá nhân mình nghĩ trường hợp này sẽ rất rất hiếm xảy ra. Nếu bạn không phải là người mua bán thường xuyên, tất nhiên bạn nên lưu trữ tại ví là chủ yếu. Còn nếu bạn hay mua bán trên Binance chẳng hạn, thì cứ để một ít coin trên đó không vấn đề gì đâu. Đừng lo quá nhé.

CHƯƠNG XI

TỔNG QUAN VỀ CÁC LOẠI COIN TOP

1. Bitcoin (BTC)

Nhắc đến tiền Crypto người ta sẽ nghĩ ngay đến Bitcoin. Bitcoin thuộc nhóm tiền tệ, là bộ mặt đầu tiên của công nghệ Blockchain và có thương hiệu mạnh nhất trong tất cả các Crypto.

Đó là lý do một số Coin khác ăn theo thương hiệu này với mong muốn thành công được như Bitcoin như:

- Bitcoin Cash
- Bitcoin Gold
- Bitcoin Diamond
- Bitcoin Dark
- ...

Bản thân mình không tôn trọng điều này lắm vì rất dễ làm cho chúng ta hiểu lầm. Theo mình Bitcoin Cash hay Bitcoin Diamond cũng chỉ thuộc loại Shitcoin. Mình không đánh giá cao tất cả những coin có chữ Bitcoin đằng trước mà không phải Bitcoin.

Điểm mạnh của Bitcoin đó là nó đã trải qua một quá trình dài bị vùi dập và tôn vinh và nó đã sống sót. Nó có lịch sử và đã được cộng đồng tôn trọng. Ngoài ra để trade các Coin khác hiện nay không thể trade trực tiếp bằng tiền giấy USD hay VND mà phải sử dụng Bitcoin (hoặc Ethereum). Cho nên Bitcoin được coi là một loại coin chính.

Tuy nhiên điểm yếu của Bitcoin đó là càng nhiều người giao dịch, tốc độ sẽ càng chậm và mức phí càng cao. Hay nói cách khác nó gặp vấn đề về Scaling. Gửi Bitcoin đến một địa chỉ có thể mất đến cả tiếng đồng hồ và mất một khoản phí khoảng 30 đô.

Đây là lý do dẫn đến Bitcoin trong tương lai sẽ giống như vàng. Một dạng lưu trữ giá trị lao động thay vì sử dụng để giao dịch (bởi mức Supply của nó chỉ ở mức 21 triệu)

2. Ethereum (ETH)

Hoá ra ứng dụng của Blockchain không chỉ giới hạn trong việc giải phóng tiền tệ mà còn là hợp đồng thông minh (Smart Contract)

Ethereum đi xa hơn Bitcoin một bước — Tập trung vào tính ứng dụng khác của Blockchain, như một hệ điều hành. Điểm đặc biệt của Ethereum đó là nó phi tập trung (decentralized). Các công ty hoặc dự án sẽ sử dụng mạng lưới Ethereum để phát triển các phần mềm phi tập trung (Decentralized App/ Dapps).

Điểm mạnh tiếp theo, giống như Bitcoin là bộ mặt của tiền “ảo” (LOL). Ethereum là bộ mặt của Smart Contract và có loại token riêng là ether.

Nó cũng là cầu nối để bạn đầu tư trực tiếp vào các dự án hay công ty thông qua ICOs thay vì phải thông qua ngân hàng đầu tư và sàn giao dịch chứng khoán.

Ngoài ra, tốc độ giao dịch nhanh hơn và rẻ hơn so với Bitcoin và cũng được sử dụng để mua các Coin khác (theo mình đây là một trong những điểm khiến ETH luôn ở mức cầu nhiều hơn cung)

Việc Ethereum tăng giá theo thời gian là điều không phải bẩn cãi và nghi ngờ.

3. Ripple (XRP)

Khác với Ethereum và Bitcoin, Ripple là một công ty và mục tiêu của nó là ứng dụng công nghệ Blockchain để phá vỡ các bức tường trong hệ thống tài chính hiện nay, cụ thể là thanh toán và chuyển tiền.

Điểm mạnh của Ripple so với Bitcoin đó là nó có thể scale được. Nghĩa là nó có thể xử lý lượng người dùng và khối lượng giao dịch toàn cầu mà không ảnh hưởng nhiều đến tốc độ cũng như chi phí.

Hiện tại, Ripple đã là một công ty và đang làm việc và thử nghiệm với các ngân hàng và các công ty chuyển tiền toàn cầu để thay đổi toàn bộ hệ thống SWIFT lỗi thời vừa tốn kém vừa tốn thời gian. Nếu các ngân hàng tích hợp hệ thống Ripple Network và XRP trong tương lai. Ripple có khả năng xâm nhập vào thị trường hàng ngàn tỷ USD và sẽ cạnh tranh trực tiếp với gã khổng lồ Visa.

Với Ripple, bạn có thể chuyển tiền toàn cầu nhanh chóng mắt với mức phí chỉ khoảng vài cents.

Nhưng rất tiếc, mặc dù nằm trong TOP 3 nhưng bạn không thể sử dụng Ripple XRP để mua coin khác được.

Mình tin rằng Ripple sẽ vẫn tiếp tục tăng trong năm 2018 và sau nữa bởi Leadership mạnh, sự hợp tác và quan hệ với Banks, công ty chuyển tiền.

4. Bitcoin Cash (BCH)

Bitcoin Cash là một hard fork của Bitcoin và mục tiêu là thay thế Bitcoin để trở thành loại tiền tệ chung. Mặc dù kích cỡ Block của BCH lớn hơn Bitcoin, làm cho tốc độ chuyển tiền nhanh hơn nhưng Bitcoin Cash không tích hợp Segwit trên mạng lưới và vì vậy không thể nâng cấp lên lớp thứ hai như Mạng lưới Lightning (The Lightning Network)

Điều này khiến cho việc BCH hầu như không thể thay thế được Bitcoin. Sở dĩ BCH đạt được vị trí như ngày hôm nay là vì ăn cắp thương hiệu Bitcoin và vì sự ảnh hưởng của Roger Ver.

Cá nhân mình không cho tiền vào đây và cũng không nghĩ Bitcoin Cash có tương lai mặc dù nằm trong Top 10.

5. Cardano (ADA) ☀️

Giống với Ethereum, Cardano thuộc nhóm Coin nền tảng để chạy ứng dụng Smart Contract phi tập trung (dApps). Cạnh tranh trực tiếp với mạng lưới Ethereum.

Cardano được viết dựa trên ngôn ngữ lập trình Haskell — được cho là rất phức tạp và kỹ thuật cao cấp hơn so với Ethereum. Nhiều người cho rằng Cardano sẽ có triển vọng trong tương lai không xa và đã pump giá lên mức TOP 5. Chưa kể CEO của Cardano đã từng làm cho Ethereum. Team và Whitepaper của Cardano thuộc hàng siêu kỹ thuật và được viết và phát triển bởi các chuyên gia học thuật.

Vấn đề mà Cardano muốn giải quyết liên quan đến Smart Contract đó là tính ứng dụng rộng rãi (Scalability).

Tuy nhiên điểm trừ của Cardano đó là chưa có sản phẩm nào được phát hành và ứng dụng. Tất cả mới chỉ trên giấy tờ và tương lai. Mình tin rằng Cardano hiện nay đang có mức giá cao hơn giá trị thật bây giờ.

6. Litecoin (LTC)

Hãy tưởng tượng nếu Bitcoin giống như vàng thì Litecoin giống như bạc. Với giá rẻ hơn và lượng supply lớn hơn gấp 4 lần. Litecoin được tạo ra với mục đích muốn cải thiện một số điểm thiếu trong thuật toán của Bitcoin và được tiến hành các nâng cấp trước Bitcoin. Do Litecoin được tạo ra từ Bitcoin và cùng một hệ thống Blockchain nên Litecoin có thể được chuyển sang Bitcoin tương ứng. Mức phí và tốc độ của Litecoin cũng rẻ và nhanh hơn Bitcoin.

Bản thân mình không sử dụng Litecoin, vì mình nghĩ sau này nếu Bitcoin nâng cấp Lightning Network thì Litecoin cũng không thể vượt được Bitcoin và sẽ vẫn chỉ ở dạng Coin phụ.

7. NEM (XEM)

XEM thuộc nhóm tiền tệ xây dựng trên nền Blockchain dưới thuật toán dạng PoI (Proof-of-importance) thay vì PoW (Proof-of-work) như Bitcoin hay Litecoin.

Điểm yếu của NEM: Marketing. Mình cá không có nhiều người nhắc đến cái tên NEM và cũng không quan tâm nó là cái gì. Trong thế giới Blockchain, Marketing là một trong những yếu tố quyết định bởi nó liên quan nhiều đến Adoption (sự đón nhận). Coin nào càng được đón nhận và càng phổ biến bao nhiêu sẽ càng mạnh dù cho công nghệ có thể lỗi thời hơn (như Bitcoin)

Đó là lý do mình không mua NEM.

8. IOTA (MIOTA)

Nếu như tất cả các Coin mà bạn biết đều được xây dựng trên công nghệ Blockchain thì IOTA xây dựng trên công nghệ Tangle. Chính vì không dựa trên Blockchain nên IOTA không có các vấn đề liên quan đến Phí giao dịch hay Ứng dụng rộng rãi (Scalability). Nó được sinh ra để phục vụ Internet of Things (IOT) và giao dịch nhỏ lẻ (microtransactions).

Tuy nhiên mình không mua IOTA, vì những lý do sau:

- Nền tảng Tangle không hỗ trợ Smart Contract
- Nền tảng này khá mới mẻ và chưa chắc chắn nó có thể áp dụng rộng rãi trong tương lai

9. NEO (NEO)

NEO thuộc nhóm nền tảng chạy ứng dụng dapps Smart Contract giống như Ethereum nhưng được phát triển ở Trung Quốc. Mặc dù là hàng tàu nhưng NEO có tốc độ giao dịch 1000/giây, nhanh hơn Ethereum (15/s). Bởi NEO chạy trên thuật toán PoS (Proof-of-Stake) thay vì PoW như Ethereum. Đó là lý do NEO cạnh tranh trực tiếp với Ethereum và hiện nay ngày càng nhiều Coins (ứng dụng) được phát triển trên nền tảng này.

Mình nghĩ NEO có tương lai và sẽ phát triển mạnh giống như Ethereum. Team đứng đằng sau NEO cũng thuộc hàng All-star. Tuy nhiên điều khiến nhiều nhà đầu tư lo ngại đó là vấn đề luật pháp tại Trung Quốc.

Có nên đầu tư vào NEO không? Câu trả lời là Không.

10. EOS (EOS)

EOS thuộc nhóm Coin nền tảng chạy dApps Smart Contract giống như Ethereum và NEO. Người đứng đằng sau EOS là Dan Larimer có background rất mạnh về Blockchain và cũng đã từng phát triển Steemit và BitShares.

EOS còn có khả năng xử lý > 1 triệu giao dịch/s. Mạnh hơn gấp một ngàn lần so với NEO và gấp ~66666 lần Ethereum

Không biết EOS có khả năng thay thế ETH và NEO không nhưng nó chắc chắn sẽ có tương lai.

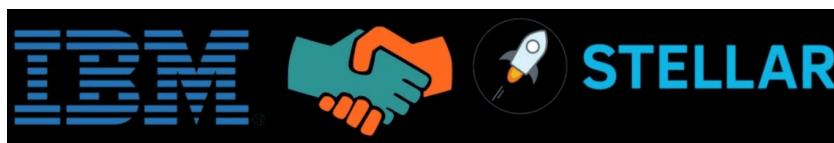
Có nên đầu tư vào EOS không? Câu trả lời là Không. EOS đã giải quyết được vấn đề Scalability của Smart Contract.

11. Stellar Lumens (XLM)

Đối thủ cạnh tranh của Stellar là Ripple. Stellar là một ứng dụng mở giúp phát triển các sản phẩm tài chính nhằm kết nối con người, hệ thống thanh toán và ngân hàng. Stellars giúp chuyển tiền nhanh, ổn định và chi phí rẻ.

Tháng 10, 2017. Stellar công bố trở thành đối tác với IBM và KlickEx nhằm tạo ra giải pháp cho công nghiệp FINTECH.

Stellar cũng được chạy bởi một team all-star rất chuyên nghiệp và có đối tác lớn giống như Ripple nên việc Stellar sẽ tiếp tục phát triển trong tương lai là điều dễ hiểu.



12. Monero (XMR)

Thuộc nhóm tiền tệ giống như Bitcoin nhưng Monero có có một đặc điểm đặc biệt. Đó là tính riêng tư. Tôi phạm ưa thích sử dụng Monero hơn Bitcoin vì cảnh sát sẽ bó tay. Mình tin rằng quyền riêng tư là thứ đang bị đánh mất dần và sẽ ngày càng hiếm (và đắt). Chẳng ai trong chúng ta muốn đi tù vì tiêu tiền của chính chúng ta. Thậm chí nếu không thì cũng không ai muốn bị theo dõi mọi giao dịch. Bitcoin sử dụng địa chỉ Pseudonymous ẩn danh tốt hơn nhiều so với tiền bình thường ở ngân hàng nhưng vẫn có thể lần ra dấu vết được.

Nếu bạn muốn tuyệt đối bảo mật, thì Monero sẽ giúp bạn.

Có nên cho tiền vào Monero không? Theo mình là có.

NOTE:

Mục đích của chương này là giúp bạn hình dung được bức tranh toàn cảnh của Crypto thông qua 12 loại Coin top. Các Coin cụ thể khác mình sẽ đề cập một số phần sau.

CHƯƠNG XII

NHỮNG TƯ DUY VÀ LỐI CÂN TRÁNH

Nào. Bạn ngồi xuống đây. Bây giờ là lúc chúng ta tâm sự 😊!

Các chương đầu gần như chỉ là kiến thức cơ bản về Crypto. Vì mình biết có rất nhiều người chưa biết gì về nó và muốn mình giải thích một cách ngắn gọn thay vì đi thẳng vào vấn đề. Chương này, mình sẽ nêu ra một số cách tư duy. Sau khi tiếp xúc với một số bạn trên Facebook liên quan đến vấn đề này não mình cứ như muốn nổ tung. **BOOM!!!**

Vì vậy dù bạn đồng ý hay không đồng ý với những điều mình sắp nêu ra ở dưới đây. Thì mình cũng sẽ chia sẻ.

1. Anh Kiên Trần ơi tại sao anh khuyên đầu tư vào Coin này mà mãi chẳng thấy nó lên, sao lên chậm quá!



Bạn có nhìn thấy đồ thị ở trên có một cái đuôi rất dài từ năm 2015 cho đến tít giữa năm 2017? Sau đó mới bùng nổ vào nửa cuối năm 2017 và đầu năm 2018?

Đây là Ethereum một trong những Coin thành công nhất trên thế giới Crypto. Tuy vậy, để được như ngày hôm nay, Ether cũng phải trải qua một giai đoạn dài liên tục không nhòm ngó tới. Giá chỉ dao động trong khoảng vài đô. Ngày lên ngày xuống.

Nếu bạn Zoom cái phần đuôi kia lên bạn sẽ thấy một đồ thị rất gồ ghề lên xuống. Nhưng nếu bạn nhìn vào đồ thị trên bạn sẽ thấy nó teo lại chỉ như một đường thẳng mượt mà. Đó là lý do bạn cần phải nhìn vào dài hạn. Vì đồ thị dài hạn mới là đồ thị chính xác nhất, đẹp nhất và phản ánh đúng giá trị nhất.

Khi mình (hoặc bất kỳ ai), hoặc chính bản thân bạn khuyên bạn nên mua Coin nào. Bạn đừng hi vọng nó sẽ nhân 2 thậm chí tăng 50% trong ngày mai hoặc tuần sau. Nếu Coin của bạn là

Coin xin thì mức tăng giảm trong ngắn hạn là **vô nghĩa**. Vô nghĩa giống như việc bạn đếm số HẤT cơm mỗi bữa ăn của bạn thay vì tập trung vào số BÁT cơm.

Vì vậy: Phải kiên trì và nhìn vào dài hạn. Vì chỉ cần một lần tăng vọt thôi là tất cả chỗ ngồi ghế tăng giảm trong ngắn hạn chỉ là hư vô.



2. Lướt sóng sẽ kiếm được tiền – Kiểu mua giá thấp xong bán giá cao

Tất nhiên một số hôm bạn sẽ kiếm được. Nhưng một số hôm bạn sẽ mất.

Mất ở đây có hai loại:

Mất loại 1: Bạn vừa mua xong và nghĩ đây là đáy rồi (hehe), chỉ chờ lúc bán thì nó cứ thế giảm liên tục. Nó không tăng nữa, hoặc bạn phải chờ 1 tháng sau nó mới hồi phục. Như vậy bạn không những không kiếm được mà còn mất rất nhiều thời gian. (Và cơ hội)

Mất loại 2: Bạn vừa bán xong và ăn được khoản lời 10% đút túi thì nó cứ thế tăng không ngừng nghỉ. Tăng gấp 3 lần. Lúc này lòng tham bạn trỗi dậy và bạn sẽ rất tiếc nuối mặc dù bạn cũng đã kiếm được 10% nhưng không thỏa mãn. Bạn kiếm được 10% nhưng mất đi 290% kia.



Vì vậy một số bạn thích lướt sóng, còn mình thì không Vì bản chất của lướt sóng là “thằng này được thì thằng kia phải mất”. Hôm nay có thể bạn sẽ là “thằng được” trong khi hôm sau bạn sẽ là “thằng mất”.

Mình biết có thể có một số bạn phản đối mình (vì có thể bạn có một số kỹ thuật lướt sóng – ví dụ như bằng cách nhận biết Sell Walls – tường bán và dựa vào Volume). Nhưng bạn hãy nhớ một sự thật sau: 90% Traders thua.

Vì họ không kiểm soát được chính cảm xúc của mình và ngoài ra họ cũng mất nhiều phí, thời gian và sức khoẻ.

Lời khuyên: Thay vì lướt sóng, hãy chọn Coin có giá trị dài hạn, team mạnh, tầm nhìn tốt và ứng dụng cao. Sau đó giữ và không cần làm gì cả. Không quan tâm ngày mai giảm 50% hay tăng 50%. Tất nhiên tăng thì tốt nhưng giảm cũng đừng buồn vì đường đi ngắn hạn luôn gò ghề.

3. EM SẼ HOLD DÀI HẠN VÌ EM LÀ NHÀ ĐẦU TƯ DÀI HẠN!

...Nhưng... mỗi sáng thức dậy việc đầu tiên em làm là check giá và việc cuối cùng trước khi em đi ngủ cũng là check giá. Chưa kể tần suất check 2 phút một lần trong ngày mỗi khi có mạng.

Thật ra, việc check giá thường xuyên không có gì là sai.

Thế nhưng như đã nói ở trước, việc giá thay đổi lên xuống trong ngắn hạn trong hầu hết các trường hợp là vô nghĩa.

Đếm số bát cơm thay vì đếm số hạt cơm.

Thị trường là một môi trường rất phức tạp có đủ các loại thành phần: Lính mới (newbie), người dày dặn kinh nghiệm, kẻ thâu tóm thị trường, lừa đảo, thông tin truyền thông, YouTube, Facebook, Reddit, Twitter. Chỉ cần một chút thay đổi trong từng yếu tố trên thôi giá sẽ nhích theo chiều hướng đó (một cách vô nghĩa). Chưa nói gì đến nhiều yếu tố kết hợp với nhau.

Phần lớn những người mình biết đều luôn miệng nói: “Tôi sẽ ôm dài hạn”.

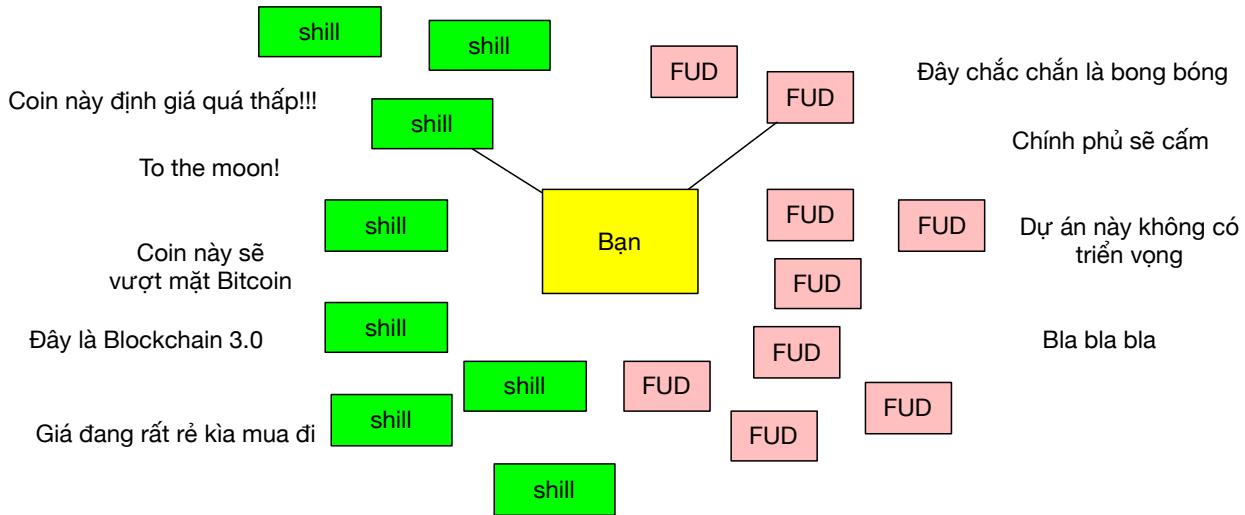
Nhưng sự thật là 99% số họ không ngồi yên được.

Một ngày đẹp trời, YouTuber mà bạn tin tưởng nói rằng Coin RaiBlocks (XRB) rất tiềm năng và có thể thay thế Ripple. Sau khi nghe phân tích xong bạn liền nhảy qua XRB. Không biết là đúng hay sai nhưng bạn đã lung lay.

Rồi các “hot ICOs” liên tục xuất hiện cùng các Shills trên Reddit, Facebook, Twitter (**shill** là tiếng lóng ám chỉ những người cổ vũ hết mực một loại Coin với mong muốn đẩy giá lên). Hứa hẹn giá sẽ moon (lên đỉnh) trong vài tuần và bạn sẽ có Lamborghini. Bạn nghĩ khoản đầu tư của bạn sẽ tăng gấp 10 lần hoặc thậm chí 100% như những gì đã xảy ra với Ethereum. Thử hỏi ai trong số bạn có thể ngồi yên được???

Chưa hết, trong lúc bạn đang giữ một coin mà bạn đã nghiên cứu kỹ, và rất tự tin về triển vọng của nó cũng như team đứng đằng sau: Thì FUD xuất hiện (FUD là viết tắt của Fear, Uncertainty

and Doubt, ám chỉ những người muốn dìm một loại coin bằng cách chỉ ra những điểm xấu, lan truyền sự sợ hãi và nghi ngờ).



Trong khi Shill cho bạn FOMO làm bạn chạy theo các Coin rác mà không bỏ thời gian nghiên cứu + phân tích thì Fuder cho bạn FUD, khiến bạn bán các Coin mà bạn tin tưởng.

Hold hay ôm dài hạn làm khó hơn rất nhiều so với nói. Giống như việc bạn nói sẽ Deact Facebook từ 2 năm trước vậy. Ở thời đại kết nối gần như ngay lập tức và không giới hạn này thông tin sẽ đến với bạn trước khi bạn cần đến nó.

Việc bạn cần làm không phải là bắt bản thân không check giá liên tục mà chỉ cần nhận thức được điều này. Nhìn giá và hãy coi nó như một đường thẳng nếu bạn thật sự muốn Hold dài hạn.

4. FOMO TRADING

Nếu bạn nghe Shill và bị thuyết phục, bạn sẽ dễ rơi vào tình trạng FOMO. Vấn đề của FOMO đó là bạn không hề biết bạn đang bị FOMO. Biểu hiện của bạn như sau:

Bạn nghe người thứ nhất, thứ hai, thứ 3 khẳng định Coin X sẽ tăng giá chóng mặt vì tiềm năng ABC nào đó. Sau đó bạn vào CoinMarketCap.com và thấy giá của nó tăng **40%**. Một màu xanh vẫn gọi bạn tham gia. Tuy nhiên bạn thấy giá nó đã cao rồi nên lưỡng lự chưa muốn nhảy vào... Bạn muốn chờ một chút cho nó giảm xuống.

Tuy nhiên nó vẫn cứ tăng, tăng **88%** rồi. Lúc này bạn càng khẳng định hơn đây là Coin hot thật sự không thể chối cãi. Có người còn nói nó sẽ tăng 500%.

Không cần research hay phân tích. Bạn nhanh nhanh bắn hết Bitcoin và Ether vào sàn và mua ngay lập tức ở bất kỳ giá nào.

Đây là lỗi rất nhiều người mắc phải nhưng họ thường không nhận là họ mắc LOL (họ cho rằng chỉ có người khác mắc còn bản thân mình thì không).

Trước khi bạn được ai rủ vào một Coin hot nào đó và đã thấy nó tăng đáng kể rồi. Hãy nhớ kỹ điều sau:

Bạn càng vào muộn thì rủi ro bạn càng tăng lên và mức hấp dẫn (lợi nhuận) càng giảm. Và việc bạn không nghiên cứu về nó chứ tỏ một điều bạn đang đánh bạc. Và thằng vào trước sẽ làm thịt thằng vào sau.

Cho nên:

- Luôn luôn nghiên cứu kỹ về dự án và về Coin trước khi vào. Bạn thà vào đắt Coin ngon còn hơn vào rẻ coin ghẻ.
- Trước khi vào và thấy giá chưa khớp lệnh đừng sợ và đừng ép bản thân mình phải lấy giá thị trường. Khiên nhẫn chờ đợi bạn sẽ có giá tốt hơn.

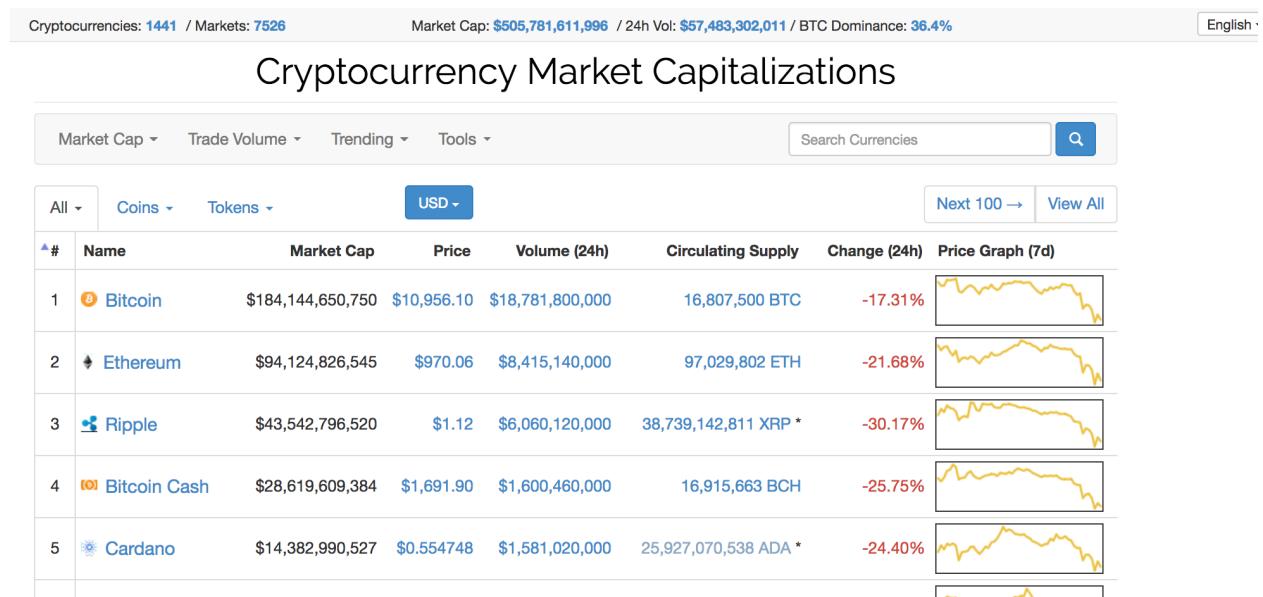
CHƯƠNG XIII

COINMARKETCAP.COM

Có. Mình có biết là bạn hay xem giá ở trang này. Mình biết mình biết.

Nhưng mình đoán nhiều bạn chỉ xem duy nhất trang chủ, mức giá, mức tăng giảm 24 giờ và chấm hết.

Tuy nhiên, mình khuyến khích bạn đào sâu hơn. CoinMarketCap sẽ cho bạn những thông tin tương đối tổng quát và đầy đủ không chỉ những thông tin cơ bản kia mà còn một số thứ thú vị khác mà mình muốn chia sẻ ở trong chương này.



Thứ nhất, đó là mức tổng vốn hoá thị trường – Total Market Cap.

Total Market Cap: \$510,975,462,074

(phần dưới cùng của Website)

Coi nó giống như chỉ số VN-Index của chứng khoán Việt Nam hay Dow Jones hoặc NASDAQ của chứng khoán Mỹ. Nó sẽ cho bạn cảm nhận được “độ to” và phổ biến của thị trường Crypto đang ở mức nào. Đây là con số giúp bạn so sánh một cách tương đối với các thị trường khác.

- Tổng vốn hoá thị trường của chứng khoán Mỹ là 22.5 ngàn tỷ USD vào năm 2014 và chứng khoán cả thế giới là 62 ngàn tỷ USD. Tức là lớn hơn rất nhiều so với thị trường Crypto hiện nay. Nếu bạn cho rằng Crypto có thể thay thế một phần chứng khoán thế giới trong tương lai và dòng tiền từ chứng khoán sẽ đổ về Crypto, bạn sẽ khá lạc quan về thị trường Crypto và cho rằng nó còn có nhiều chỗ để phát triển chứ không chỉ dừng lại ở mức này. Bạn sẽ thấy tổng vốn hoá thị trường có thể lên đến mức 1 ngàn tỷ USD trong tương lai gần là điều không khó.

24h Vol: **\$58,029,978,033**

(ở phần trên cùng của Website)

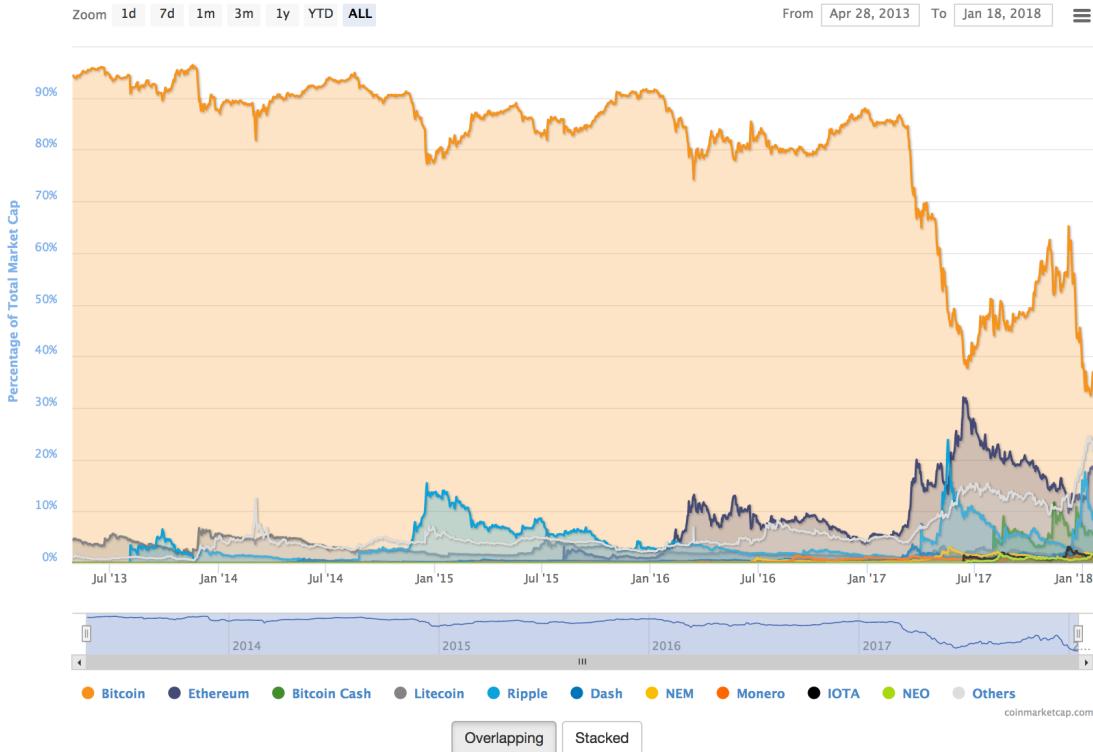
- Tổng khối lượng của thị trường ngoại hối (FOREX) hiện nay (không có con số cụ thể) nhưng từ nhiều nguồn tin khác nhau có thể rơi vào khoảng 4 ngàn đến 7 ngàn tỷ USD, tính theo lượng giao dịch hàng ngày. Trong khi tổng khối lượng giao dịch của Crypto hiện nay mới chỉ rơi vào khoảng 58 tỷ. Con số rất nhỏ so với FOREX. Vì vậy bạn có thể lạc quan là nếu Bitcoin hay Ether hay các loại tiền Crypto khả trở thành loại tiền tệ được chấp nhận rộng rãi (điều không thể tránh khỏi), thì dòng tiền từ khối lượng giao dịch khổng lồ từ FOREX sẽ chuyển hướng về Crypto và làm tăng giá trị của cả thị trường.

BTC Dominance: **36.3%**

(ở phần trên cùng của Website)

- Con số này cho thấy mức áp đảo (phổ biến) của Bitcoin với các loại tiền Crypto khác. Hữu ích khi so sánh **sự phát triển của Altcoin theo thời gian** và đánh giá liệu Altcoin có thể chiếm ưu thế so với Bitcoin trong tương lai.

Percentage of Total Market Capitalization (Dominance)



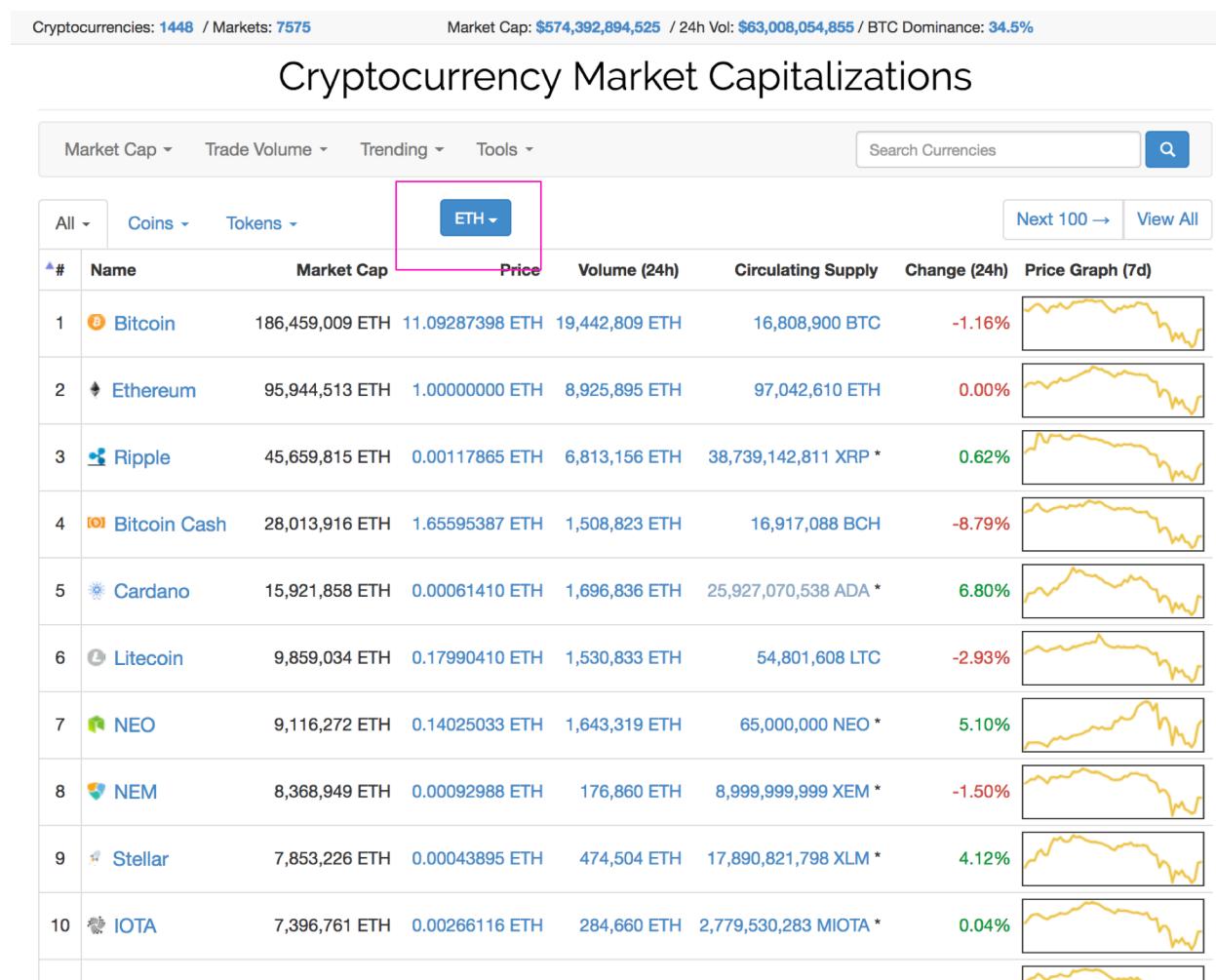
Có thể thấy từ năm 2013 đến năm 2017. BTC luôn chiếm ưu thế ở mức 85-95% tổng vốn hoá thị trường. Mãi đến khoảng cuối năm 2017 – đầu năm 2018, BTC chỉ ở mức khoảng 35%. Điều này cho thấy sự phát triển của Ethereum và Ripple. Trong khi đó các Altcoin ngày càng tăng. Đây vừa là điều xấu vừa là điều tốt vì con số Coin có trên thị trường hiện nay đã lên đến 1400. Quá nhiều. Và số lượng shills trên YouTube quảng cáo và pump Altcoin ngày càng nhiều vì ai cũng muốn mua Lamborghini và đổi đời.

Tiếp tục, phần lớn chúng ta sẽ nhìn vào con số tăng giảm theo Dollar trên CoinMarketCap. Tuy nhiên, đúng ra bạn phải nhìn theo loại tiền tệ nền (base currency) mà bạn bán ra.

Ví dụ bạn sử dụng 0.5 ETH để mua Ripple. Bạn cần nhìn vào mức tăng giảm dựa trên ETH chứ không phải Dollar. Vì khi bạn trade ETH lấy Ripple nghĩa là bạn đang đánh cược Ripple sẽ tăng mạnh hơn ETH và mục tiêu của bạn là kiếm nhiều ETH hơn chứ không phải kiếm nhiều Dollar hơn. Vì mình khẳng định với bạn một điều đó là về dài hạn chỉ số Dollar của bạn sẽ TĂNG, kể cả khi lượng ETH của bạn giảm, đơn giản vì ETH tăng giá.

Tương tự Nếu bạn lấy BTC để mua các Coin khác, mục tiêu của bạn là tăng lượng Bitcoin lên (satoshi level).

Chỉ dùng Dollar nếu như bạn dùng Dollar để mua ETH hoặc BTC.



Vì vậy bạn hãy nhớ chọn ETH (hoặc BTC) ở trên.

Có rất nhiều TH sàn xanh nhìn rất hấp dẫn theo USD. Nhưng khi chọn ETH lại đở lòm. Lý do là vì ETH tăng nhanh hơn so với Altcoin mà bạn đang giữ.

Ngoài ra khi bạn vào một Coin cụ thể để xem thông tin cũng vậy, nên để so sánh theo ETH (hoặc BTC) -- như biểu đồ ở dưới. Bạn sẽ thấy mặc dù USD luôn tăng nhưng khi để với ETH thì không tăng là bao.



Một công cụ phân tích hay mà ít người biết đến nữa đó là **Historical Snapshot** ở phần Tools. Đây là nơi mà bạn có thể xem lại bảng giá của thị trường Crypto những năm tháng về trước.

Nếu bạn cho rằng giá hiện nay đã là cao lắm rồi không thể lên được nữa. Bạn có thể quay lại quá khứ và xem lúc đó thị trường nhỏ bé như thế nào.



CHƯƠNG XIV

PHÂN TÍCH ICO CƠ BẢN

JOIN TOKEN SALE

Như mình đã nói ở phần trước. ICOs là mô hình huy động vốn sử dụng Smart Contract khá tuyệt vời bởi nó có thể giúp bạn – một nhà đầu tư có khả năng đầu tư trực tiếp vào một dự án hay một start-up ngay từ khi nó còn trong bụng mẹ. Mà không cần đến Investment Bank (ngân hàng đầu tư đứng ở giữa ăn mức phí khổng lồ cộng thêm hot deal mà chỉ có họ và các quỹ đầu tư phố Wall có cơ hội chạm tay vào).

Đầu tư ICOs có thể sẽ rất lợi nhuận. Nhưng có thể cũng sẽ rất mạo hiểm. Bởi lập ra một ICOs đơn giản hơn gấp nhiều lần so với IPOs.

Vì vậy để thành công trong ICOs bạn cần phải phân tích và đánh giá về nó thật kỹ trước khi bỏ ETH hay BTC vào.

Vitalik Buterin – người sáng lập Ethereum cũng đã thừa nhận – 90-95% các ICOs sẽ chết.

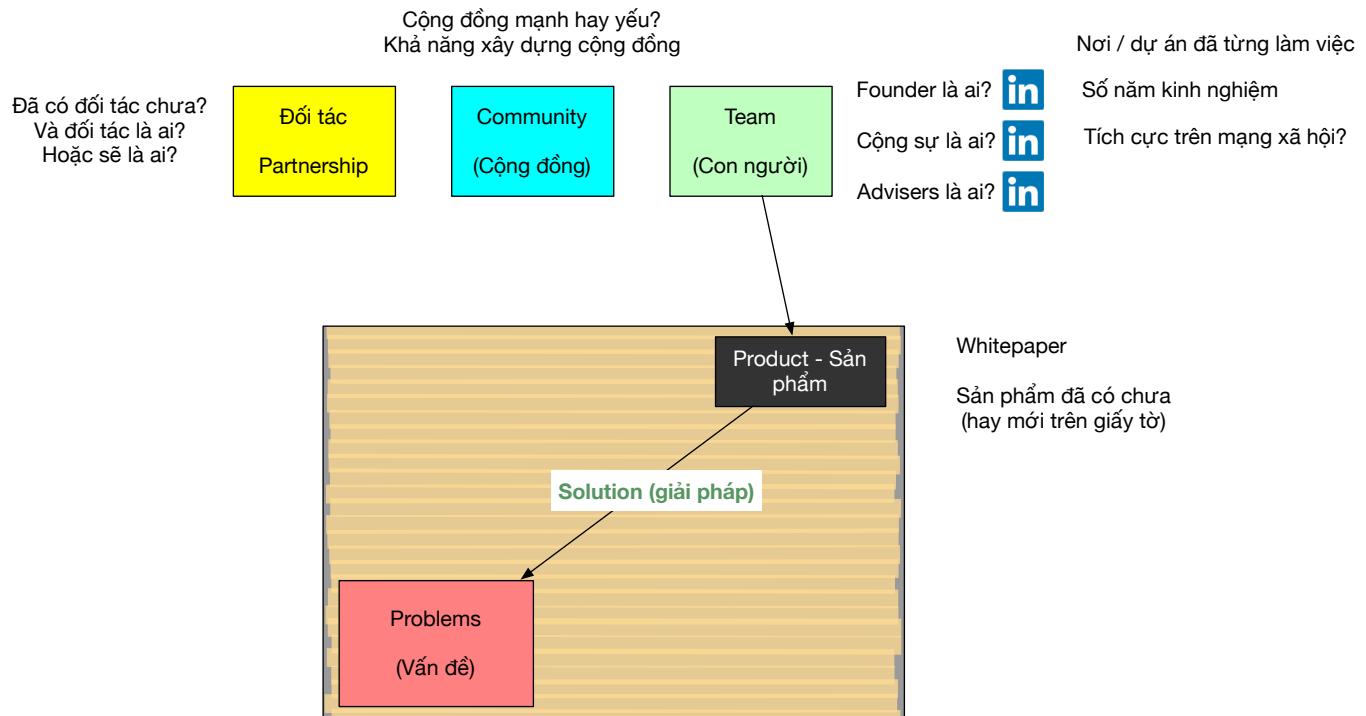
Điều này không làm mình bất ngờ bởi chính vì thị trường ICOs scam khá nhiều và nếu không scam cũng có nhiều dự án rác (mặc dù trên Website trông rất hoành tráng)

Mình xin nói luôn với bạn trước khi bắt đầu chương này. Đó là thế giới không có gì là chắc chắn và hoàn hảo như dự tính trước. Không có phân tích nào cho bạn câu trả lời 100%. Rủi ro luôn luôn xuất hiện. Khả năng phân tích của chúng ta có hạn do trình độ nhận thức có hạn. Chưa kể việc giả sử bạn ở Mỹ nhưng lại phân tích dự án của Trung Quốc – sẽ cho bạn một số rào cản nhất định.

Tất cả những gì mình muốn bạn hiểu. Đó là

1. Phân tích luôn luôn tốt hơn là chỉ nhắm mắt đầu tư hoặc nghe người khác chỉ (dù phân tích có thể khiến bạn hơi chật chội) – nhưng thà chật chội dự án tốt còn hơn nhanh chân vào dự án shit.
2. Không có phân tích nào là hoàn hảo và cho bạn câu trả lời tuyệt đối. Đôi khi vẫn phải dựa vào trực giác và vẫn phải chấp nhận rủi ro (hoặc quản lý rủi ro). Và ICOs cover gần như tất cả các lĩnh vực và khía cạnh. Nó RẤT RỘNG. Rộng hơn bạn nghĩ nhiều.
3. Kỹ năng phân tích của bạn sẽ tiến bộ dần qua từng ICOs

Mình sẽ cố gắng làm cho mọi thứ trở nên đơn giản.



Trên đây là mô hình để bạn có thể sử dụng để phân tích một cách cơ bản nhất.

Mọi Start-up đều sinh ra từ một hay nhiều Vấn đề. Hay nói cách khác, vấn đề là lý do mà Start-up tồn tại. Vì vậy vấn đề là trung tâm của mọi thứ.

Trước hết, câu hỏi lớn nhất mà bạn đặt ra trước khi đọc Website ICO, luôn luôn là:

Vấn đề mà ICOs muốn giải quyết ở đây là gì?

Chứ không phải là liệu ICO này có giúp bạn tăng 10 hay 50 lần tiền lời không. Haha. Hoặc ICO này có hot không. Mà phải là vấn đề.

Chúng ta sẽ thử phân tích ngắn gọn một ICO có tên **MedicalChain**.



Tiêu đề trang Web:

Ứng dụng Blockchain vào dữ liệu sức khoẻ.

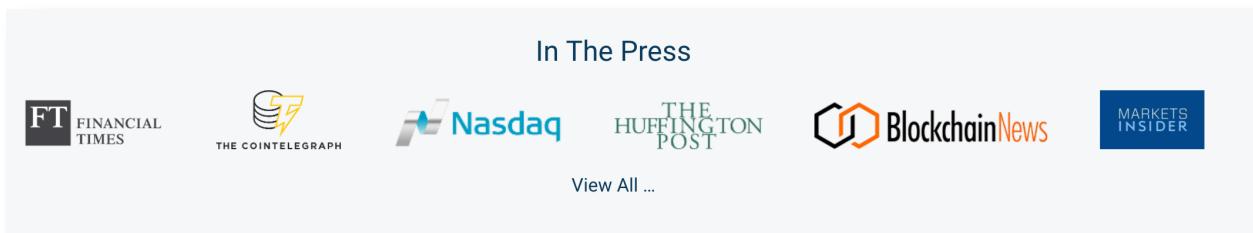
Rất rõ ràng.

Tiếp tục: Vấn đề ở đây là gì?

- Vấn đề mà **MedicalChain** muốn giải quyết đó là thống nhất sự rời rạc trong dữ liệu hồ sơ của bệnh nhân (từ bệnh viện, từ hiệu thuốc, từ dụng cụ đo sức khoẻ wearable, vân vân).
- Giá trị tạo ra? Bệnh nhân sử dụng dữ liệu sức khoẻ tổng hợp và thống nhất này, bán cho các công ty bảo hiểm hoặc bên nghiên cứu để được ban tặng Token (coin). Coin này có thể được sử dụng để ban tặng cho bác sĩ – người sẽ lấy dữ liệu của bệnh nhân này và đưa ra cách điều trị thích hợp.

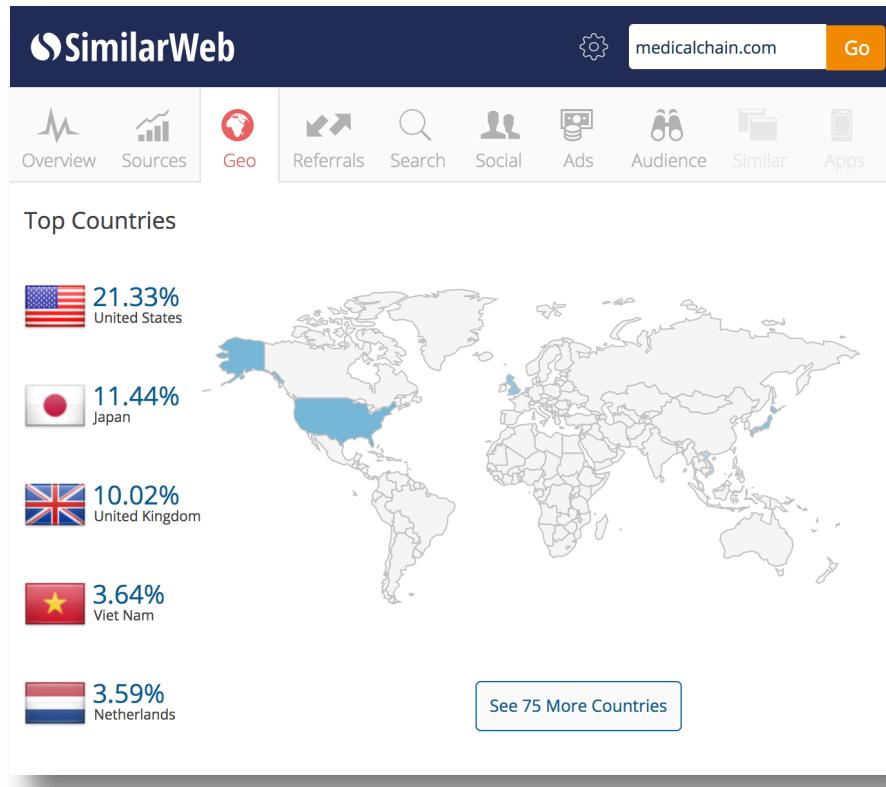
Như vậy vấn đề ở đây là có thật. Mặc dù mình không chuyên về ngành y. Nhưng chúng ta hiểu được rằng dữ liệu sức khoẻ của bạn có giá trị và đang không được khai thác hợp lý. Ứng dụng Blockchain giúp cho dữ liệu được ghi lại một cách thống nhất và Token (giá trị) được sinh ra.

Để tìm hiểu kỹ hơn về sản phẩm, bạn có thể đọc Whitepaper.



Tiếp tục kéo xuống trang Web, bạn có thể lướt qua một số trang báo viết về ICO này. Mặc dù điều này không có nhiều ý nghĩa chính, nhưng nó phần nào cho bạn thấy dự án này khó có thể là lừa đảo. Và nó cũng đã có một chút sự công nhận từ bên thứ 3 (hoặc ít ra có tập trung vào mảng PR).

Tiếp tục, bạn có thể sử dụng Chrome Extension – Similar Web để xem lượng truy cập Website này là bao nhiêu và Traffic đến từ quốc gia nào.



Như chúng ta thấy, 21.33% traffic từ Mỹ, khoảng 21.46% từ Nhật và Anh kết hợp. Và thật bất ngờ có cả Việt Nam.

- Theo mình dự án này có thể tồn tại và phát triển mạnh ở các nước nơi có nền y học phát triển và các dữ liệu trở nên quan trọng và đáng giá (với các tập đoàn bảo hiểm hay dược). Ở Việt Nam sẽ hơi chậm trong vấn đề này.

Vì vậy, phạm vi ứng dụng của nó sẽ bị giới hạn, không thể phổ biến và toàn cầu được như nền tảng ứng dụng Ethereum hay thanh toán toàn cầu của Ripple hoặc OmiseGO.

Sản phẩm nghe rất hay ho. Và vấn đề là có tồn tại. Tuy nhiên, ý tưởng (idea) sẽ là vứt đi nếu idea đó không thể được hiện thực hóa (executed). Bạn hãy luôn nhớ rằng: **Execution of idea** quan trọng hơn gấp một ngàn lần the *idea itself*. Ý tưởng của các Start-up đều nghe rất hay ho nhưng thực hiện được mới là quan trọng.

Để biết được liệu ý tưởng này có thể executed được không. Cách tốt nhất là nhìn vào yếu tố con người (Team). Team có khả năng không. Sau đó đến Advisor. Ai là người giúp họ thực hiện?

Việc này không hề khó. Bạn hãy đọc nội dung trên Website. Sau đó ấn vào LinkedIn của từng người để đọc thêm. Mình sẽ chỉ phân tích một người để làm ví dụ vì không thể phân tích hết ở đây. Bạn hãy tiếp tục nhé.

HUMANS



Dr Abdullah Albeyatti
MBBS BSc MRCS (ENT)

Dr Albeyatti graduated from Imperial College London as a doctor in 2011. He has always had a passion for innovation and problem solving and has developed solutions to inefficiencies he found whilst working in the UK National Health Service.

[read more](#)



Mo Tayeb
BSc, MBA

Co-founder of Medicalchain and blockchain enthusiast – Tayeb is an internet entrepreneur, investor and has previously founded technology, finance and e-commerce companies. Mo has tremendous experience in the eCommerce sector.

[read more](#)



Natalie Furness
BSc

Natalie is a successful clinical operation and project manager who has over 10 years' experience, working in UK health and social care. Natalie began her career working with patients as a healthcare assistant, whilst studying for her BSc in Physiotherapy.

[read more](#)

Okay, nhìn qua Website có vẻ team này toàn những người làm trong ngành Y. Và có vẻ họ hiểu những gì đang diễn ra và muốn giải quyết vấn đề họ đang gặp phải. Lướt qua mình thấy khá thuyết phục và cho rằng đây là một team mạnh. Tuy nhiên, vẫn phải nghiên cứu cẩn thận từng người một.

Người thứ nhất là Dr. Abdullah Albeyatti.



MEDICALCHAIN

CEO and Co-Founder

Medicalchain.com

Feb 2016 – Present • 2 yrs

Medicalchain uses blockchain technology to securely store health records and maintain a single version of the truth. Different organisations such as doctors, hospitals, laboratories, pharmacists and health insurers can request permission to access a patient's record to serve their purpose and record transactions on the distributed ledger. The platform is built to securely store and share electronic health records. By digitizing health records and empowering users we can leverage countless industry synergies.

Như vậy dự án MedicalChain này không phải là mới mà nó đã diễn ra trong ít nhất 2 năm. Và chàng trai này đang làm Full-time cho dự án này.



Discharge Summary

CEO and Co-Founder

dischargesummary.co.uk

Feb 2016 – Present • 2 yrs

dischargesummary.co.uk provides doctors with a powerful tool for writing accurate and concise discharge summaries in a fraction of the time it would normally take.

The objective is to improve the efficiency and experience of three areas within the healthcare system:

GP Doctors - Improve the accuracy and content value of the discharge summary being sent to GPs.
Hospital Doctors - Support hospital doctors in guiding their discharge summaries to include only relevant and important information regarding the patient's admission.

Hospital Coding - Highlights key aspects regarding the patients demographics, inpatient investigations and treatments. In turn, improving coding and increasing funding for a department.

Tiếp tục, CEO của DischargeSummary.co.uk.

Nếu bạn vào trang Web này bạn sẽ thấy đây là tiền đề của MedicalChain. Website này không được rõ ràng cho lắm và nó giống như một dạng dịch vụ Y học tư nhân (có thể mình sai). Nhưng trông có vẻ tạm ổn mặc dù không rõ ràng (vì mình cũng không rành về ngành công nghiệp này).

Đó là lý do bạn cần phải tra thêm hồ sơ của các thành viên khác trong nhóm và các advisor.

Việc làm tiếp theo là của bạn. Mình muốn bạn tập thói quen vào LinkedIn của từng người và xem công ty của từng người trong số họ sử dụng Similar Web.

Về phần kiến thức ngành (Y học) có lẽ đây là một team A-star. Tuy nhiên

- Điều quan trọng tiếp theo bạn cần hỏi bản thân: Ai trong số họ là siêu sao về Blockchain? Ví dụ: Nếu như Nebulas (NAS) thì là Hitters Xu hay Ethereum (ETH) là Vitalik Buterin.

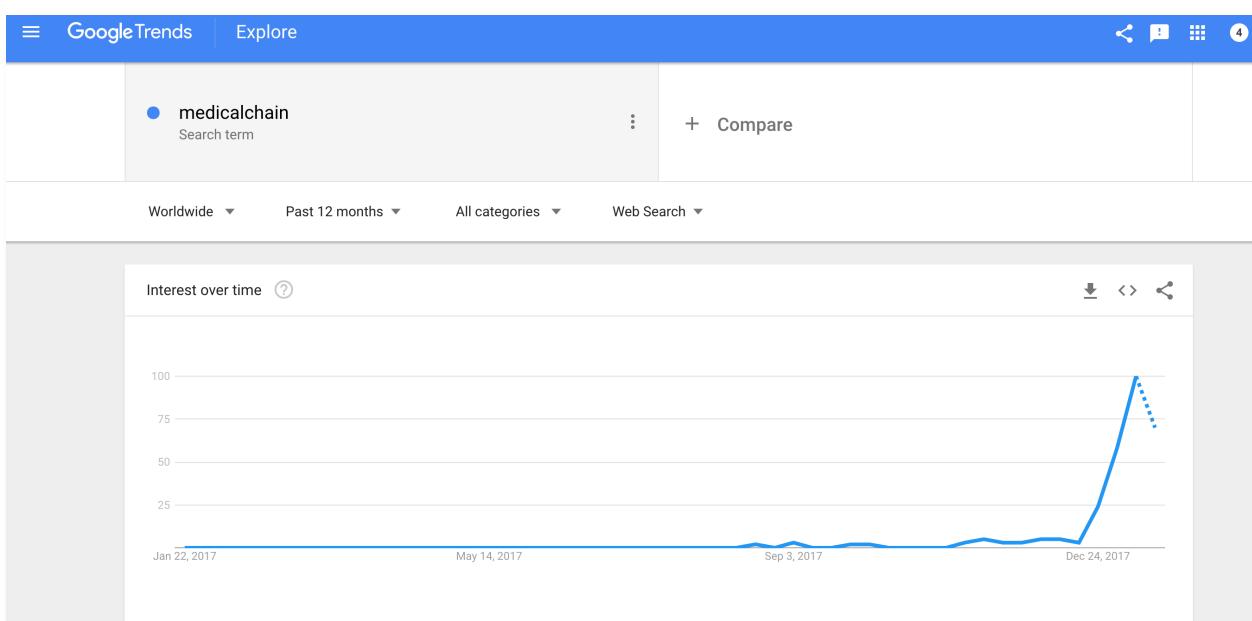
Trên hồ sơ của mỗi người số năm làm việc cũng quan trọng. Nếu làm ở một công ty X nhưng chỉ làm 6 tháng đến 1 năm. Bạn có thể bỏ qua. Coi như không tính.

Ngoài ra có thể kinh nghiệm người này sẽ bù cho sự thiếu sót của người kia. Miễn sao tổng thể bạn cảm thấy Good và họ có thể đưa ý tưởng này thành sản phẩm dùng được thì là ok.

COMMUNITY – Cộng đồng

Sự thành công của một ICOs cũng phụ thuộc rất nhiều vào Marketing và PR. Dù cho dự án rất tuyệt vời, nhưng nếu quá ít người biết đến nó và thảo luận trao đổi về nó, nó sẽ dễ dàng bị lãng quên.

(BitConnect là một coin Ponzi lừa đảo nhưng tính cộng đồng mạnh (người lừa nhau nhiều), mặc dù bị chỉ trích nhiều nhưng nó vẫn trong Top 20 – cho thấy sức mạnh của Marketing)



Công cụ đầu tiên (và cơ bản nhất) mà mình sử dụng là Google Trends. Nó sẽ giúp bạn biết được dự án này phổ biến ở đâu trên thế giới và nó bắt đầu phổ biến từ khi nào. Như trong TH này, MedicalChain được tìm nhiều nhất ở Slovakia (đặt dấu hỏi tại sao?)

Và nó bắt đầu trở nên phổ biến từ giữa tháng 12 (cho đến bây giờ). Không tệ.

Tiếp tục mình sẽ xem, các subreddit và Twitter xem tần suất hoạt động của họ và độ mạnh của community. Mình không tìm được Reddit nhưng tìm được Twitter ở link sau:

<https://twitter.com/search?q=medicalchain>



The screenshot shows the Twitter profile for @medical_chain. The profile picture is a white circle containing a blue and black stylized chain logo. The bio reads: "Blockchain technology for secure storage and transfer of electronic health records. Telegram t.me/Medicalchain". It lists London, UK as the location and provides a link to medicalchain.com. The account was joined in July 2017. Below the bio, there's a button to "Tweet to Medicalchain". A section shows 61 photos and videos. On the right, there are three tabs: "Tweets", "Tweets & replies", and "Media". The "Tweets" tab is selected, showing a recent tweet from @health_foundry: "Great hearing about @medical_chain and their use of #blockchain to solve interoperability issues". Below the tweet is a photograph of a presentation slide titled "Medicalchain" which illustrates the concept of blockchain in healthcare, showing data flow between various entities like patients, doctors, and institutions.

Twitter có hơn 5000 followers (không tệ).

CEO cũng có buổi nói chuyện ở London về Blockchain cho vấn đề y tế. Cùng với các tweet về gặp gỡ, họp báo Team và update liên tục các sự kiện.

Như vậy chắc chắn 95%, ICO này không phải lừa đảo. Phần lớn các ICO lừa đảo sẽ chỉ có cái website. Các thành viên trong ICO đều giấu mặt hoặc không có hoạt động xã hội gì mấy. Tóm lại dự án này mình thấy khả thi.

8.0 Token Utilites

8.1 MedToken

Once the patient has access to their own EHR this will enable the following key features to be used in conjunction with the Medicalchain platform.

8.2 Telemedicine Consultations

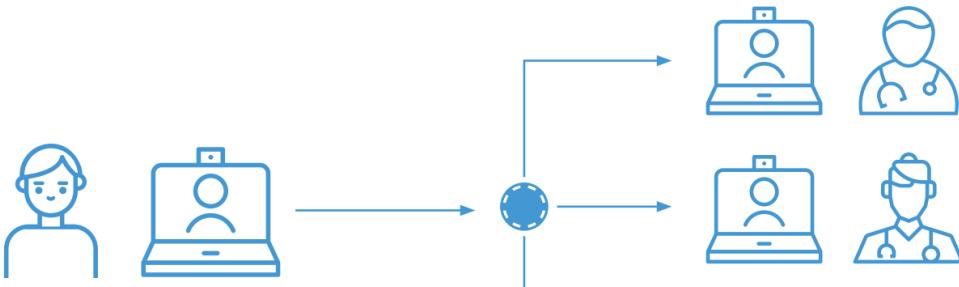
Telemedicine, an online consultation with a doctor and patient using a webcam interface, is set to be the future of consultations. Medicalchain not only provides this established and successful format of consultation, but will accommodate the doctor by enabling them to interact live with the patient's records during the consultation. Patients would grant access to their records during the telemedicine consultations, allowing for a more in-depth, informative, and valuable experience for both the patient and doctor.

8.21 Patient Benefits

From the patient's perspective, the time for seeking a consultation is massively reduced by removing the need to physically attend the doctor's practice. There are many simple ailments that are currently managed over the telephone, but by providing a telemedicine component we can improve the patient's experience by facilitating a visual consultation which would be more in-depth and beneficial to both the doctor and the patient.

8.22 Clinician Benefits

To attend a doctor's appointment requires a patient to cancel their work in advance or take their child out of school for the appointment. There is then the waiting time at the clinic in order to see the doctor, often times for a simple request. Telemedicine



Đối tác và khách hàng cũng là một yếu tố rất quan trọng. Tuy nhiên mình chưa tìm ra đối tác và khách hàng của MedicalChain. Cũng dễ hiểu vì đây mới chỉ là ICO.

Nếu bạn đọc trên Whitepaper, một phần bạn nên chú ý đến là Token Utilities – nôm na, Token có giá trị sử dụng như thế nào. Mình khá ấn tượng về mô hình Token của MedicalChain như đã giải thích ở trước.

10.0 Token Sale

Medicalchain's ICO will be a capped sale raising **\$24 million (24,000,000) equivalent of ETH and/or BTC with whitelisted contribution caps.** Medicalchain will be issuing **500 million (500,000,000) ERC20 tokens**, called MedTokens, to create a new blockchain based healthcare ecosystem.

These tokens will be offered in a crowdsale to allow participants to purchase MedTokens early as well as contribute and support the further development of Medicalchain. Starting on February 1st 2018, participants will have the ability to contribute and receive MedTokens in exchange for their ETH by sending Ether to a designated address.

During the ICO MedTokens will be distributed at an exchange rate of 1 token = \$0.25 equivalent in ETH and/or BTC and offered before this date at a discount in a pre-sale.

500 million tokens issued



Of these **500 million tokens...**

- **35%** will be offered in the pre-sale and crowdsale
- **34%** will be retained by the company, team, advisors, founders and future employees. Within this 34%...
 - **10%** will have already vested.
 - **12%** vests over 2 years.
 - **12%** over 4 years.
 - **Founders: 15%**
 - **Company development: 8%**
 - **Team, advisors, early backers: 11%**
- **31%** will be retained for community development. Medicalchain will use these tokens to help grow an ecosystem on its blockchain by educating others, supporting node holders, bringing partners onto its platform, conducting pilots, and sponsoring industry leading events. This will vest over 4 years.

Đọc thêm bạn sẽ thấy có tổng cộng 500 triệu Coins và cách phân phối. Với con số 500 triệu như thế này, và nếu Coin nằm trong Top 50. Thì giá trung bình sẽ rơi vào khoảng 1-5 USD khi lên sàn.

Nhìn chung, mình không mong chờ bạn phải hiểu hết tất cả các thông số kỹ thuật trên Whitepaper hay tìm hiểu về LinkedIn của tất cả các thành viên. Vì số lượng ICOs hiện nay cũng khá nhiều. Bạn không cần phải nghiên cứu quá kỹ, nhưng hãy đảm bảo bạn ít nhất phải trải qua những bước trên. Phải làm bài tập về nhà trước khi bỏ tiền vào ICOs.

Cuối cùng, có thể bạn đã làm xong hết bài tập về nhà ngon lành và sẵn sàng bắn ETH cho ICO này. Nhưng hãy chờ 1 phút. Bước cuối cùng bạn cần làm đó là Google:

“MedicalChain Scam”

Bạn hiểu mình nói gì ;)

Tóm tắt – phân tích ICO cơ bản

1. Problem – vấn đề
2. Solution – sản phẩm
3. Team – con người
4. Roadmap
5. Community – cộng đồng (và marketing)
6. Token Economics – giá trị sử dụng của Token, số lượng, mức phân chia
7. Scam?

CHƯƠNG XV

DÙNG EXCEL ĐỂ TRACK PORTFOLIO

Okay. Vậy là bạn đã mua được một vài “em”. Bạn tự hỏi cách nào tốt nhất để Track giá các em?

Có nhiều ứng dụng để bạn Track các Crypto. Tuy nhiên mình chỉ dùng Excel. Bởi nó cho mình sự tự do. Chương này sẽ giúp bạn hình dung cách Track giá Crypto mà mình làm. Bạn không nhất thiết phải bắt chước y hệt mà có thể điều chỉnh theo ý muốn của bạn.

The screenshot shows a Microsoft Excel spreadsheet titled "CRYPTO-PORTFOLIO". The main table has columns for "ASSETS AT COST" and "ASSETS AT MARKET". The "ASSETS AT COST" section shows a total of \$17,668.29. The "ASSETS AT MARKET" section shows a total of \$18,220.26. Below these sections is a table of individual crypto assets with columns for "q", "p", "value - usd", "value - cad", and "ROI". A sidebar on the right lists various coins with their current price and percentage change.

ASSETS AT COST		ASSETS AT MARKET			
	\$17,668.29	\$6,471.97	37%		\$18,220.26
1	bank account	\$5,558.09			\$6,471.97
2	cash on hand	23.00			
3	paypal	\$890.88			
4	cryptoasset - at cost	\$11,196.32	63%		
5	quadrilda	cash			
6	bitcoin	btc	\$0.00		
7	ethereum - wallet	eth	\$1,000.00	x	mew, kucoin
8	ubiq	ubq	\$250.00	x	pyrus
9	ripple	xrp	\$1,100.00	x	ripple desktop
10	sether - ico	seth	\$168.96		mew
11	argello	dlt	\$47.36	x	binance
12	OmiseGo	omg	\$475.00	x	mew
13	Utrust	utk	\$1,215.00	x	kucoin
14	DVIP - ico	dvip	\$275.00		mew
15	raiblocks	xrb	\$475.00	x	raiwallet
16	Aigang	aix	\$1,250.00		kucoin
17	Nebulas	nas	\$1,095.00		huobi.pro
18	deepbrain chain	dbc	\$1,384.00		kucoin
19	Coss	coss	\$1,000.00		coss.io
20	EOS	eos	\$986.00	0.58 eth	
21	request network	req	\$475.00	x	mew
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

BALANCE **COINMARKETCAP** +

Để giá cập nhật trên Excel, bạn cần Link trang CoinMarketCap.com vào Excel. **Mình đã làm rồi nên bạn không cần phải làm gì nữa mà chỉ cần điền số lượng vào cột H và điền mã Coin vào cột B vào là xong.**

Trước hết bạn cần Download File Excel này tại [đây](#). Lưu ý, số liệu và Coin trên File này chỉ là ví dụ chứ không phải khoản mục đầu tư của mình.

Sau đó bạn vào tab **Data**, rồi ấn vào **Refresh All**, giá của từng Coin ở dạng USD sẽ tự động cập nhật (ở cột I).

Thiếu sót ở đây đó là bạn chỉ có thể xem được giá ở dạng Dollar mà không phải Ether hay Bitcoin.

CHƯƠNG XVI

QUẢN TRỊ RỦI RO

Mỗi người trong chúng ta sẽ có một thông số “dám chịu rủi ro” khác nhau.

Đó là lý do có hẳn một ngành cụ thể mang tên Financial Planning (lập kế hoạch tài chính). Mình không biết phải nhấn mạnh bao nhiêu lần điều này nhưng Hồ sơ tài chính của mỗi người RẤT KHÁC NHAU. Vì vậy bạn không thể nghe người này người kia đầu tư theo kiểu của họ. Mà bạn phải đầu tư theo KIỂU CỦA BẠN dựa trên Hồ sơ tài chính CỦA BẠN.

Ví dụ: Kiên Trần có việc ở một công ty lớn, thu nhập cao, không mang nợ, còn trẻ, làm 80 tiếng một tuần hoặc hơn. Nếu hôm nay mình bỏ ra \$20000 đô – tức khoảng 400 triệu đầu tư vào Coin rác (shitcoin), đánh bạc. Chẳng may đu đỉnh và hôm sau thị trường sụt còn \$8000 đô. Hoặc thậm chí mất hết (mặc dù không thể xảy ra nhưng giả sử). Cuộc sống của mình cũng không bị đảo lộn. Mình vẫn vui vẻ đi làm bình thường và ăn ngủ bình thường.

Nhưng với một chị nội trợ nuôi con nhỏ, hoặc một người đã về hưu để dành được một khoản \$20000. Sau suốt hằng năm trời làm việc. Thì việc đầu tư vào Coin rác là điều không nên. Nếu mất tiền, cuộc sống của họ sẽ rối loạn và bế tắc.

Cho nên việc một cậu thanh niên trẻ, thu nhập tốt khuyên một chị nội trợ hoặc một bác đã về hưu đầu tư Coin X Y Z theo khẩu vị ưa rủi ro của cậu thanh niên là rất vô lý và nguy hiểm. Hay một cô đã về hưu khuyên Kiên Trần (hoặc bạn) gửi tiết kiệm ngân hàng. Rất vô lý.

Vì vậy, bạn cần tự hỏi bản thân. Bạn thích đầu tư mạo hiểm, hơi mạo hiểm hay an toàn?

NOTE: Không bỏ tiền vào đâu mà giữ tiền mặt cũng là một dạng “đầu tư” mạo hiểm bởi tiền giấy là một thứ không còn nhiều giá trị.

Nếu bạn thích đầu tư mạo hiểm, bạn có thể nhảy vào các ICOs hoặc các Coin ở Rank thấp. Còn nếu bạn không muốn mạo hiểm, hãy cho tiền vào các Coin rank cao – blue chip.

Nếu bạn hỏi mình “Anh ơi, em nên cho tiền vào Coin nào”. Đây là câu trả lời rất khó nếu mình không biết hoàn cảnh bạn thế nào.

Lựa chọn của bạn phải KHÓP với hồ sơ tài chính của bạn. Nếu không cuộc sống của bạn sẽ bị đảo lộn.

Mình chia Coin ra làm 3 nhóm theo 3 mức độ rủi ro khác nhau:

Nhóm 1: Blue-chip Coin (Gần như tuyệt đối an toàn)

Các Coin tăng đẹp nhưng không nhanh. Rất an toàn và chắc chắn sẽ phát triển trong tương lai:

Ví dụ: Bitcoin, Ethereum, Monero, OmiseGO, Ripple, Litecoin, NEO, EOS, Stellar, VeChain.

Nhóm 2: Con dậy thì (có khả năng phát triển mạnh, nhưng không tuyệt đối an toàn)

Ví dụ: Coin sàn (Kucoin, Binance, Coss), Nebulas, Ubiq, Utrust, QASH, Waves, Ardor, Populous, Lisk, RaiBlocks, Ark.

Nhóm 3: Coin ICOs và các Coin giờ ơi đất hỡi

Khả năng phát triển ở mức vài ngàn thậm chí chục ngàn % nhưng bạn cũng có thể mất hết. Việc đầu tư các Coin này không có gì sai. Cái chính là bạn phải tìm cách hạn chế nhất rủi ro có thể bằng cách Research các thông tin liên quan đến Coin đó, Team, sản phẩm, vấn đề có thể giải quyết được và tính minh bạch.

Việc của bạn là phân chia xem bao nhiêu % tiền của bạn vào Nhóm 1 nhóm 2 và nhóm 3.

DOLLAR COST AVERAGING (DCA)

DCA là một phương pháp làm giảm rủi ro lúc bạn mua vào. Mình lấy một ví dụ như sau:

Bạn có \$10000 USD và muốn mua Ethereum. Giá của Ethereum lúc này đang là \$1400. Nếu bạn mua một lúc \$10000 vào giá \$1400, mà ngày mai giá sử nó giảm. Bạn sẽ mất cơ hội mua giá rẻ hơn (tức là bạn mất tiền). Vì vậy, chỉ nên mua 10-20% Tức là khoảng \$1000.

Sau đó ngày mai mua tiếp 10%.

Miễn sao đừng mua một lúc. Tất nhiên trừ khi bạn thấy nó xuống quá sâu và rẻ lắm rồi thì không nói làm gì.

DIVERSIFY (đa dạng hóa)

Một người bạn của mình nghe tin bạn của anh ta kiếm lời hơn \$10000 từ việc dồn hết tiền vào Kucoin lúc giá có \$2. Trong khi anh ta dồn rất ít. Và khi Kucoin lên gấp 8 lần. Anh ta tiếc vì không cho nhiều tiền vào hơn.

Thế là hôm sau anh ta “sửa chữa” sai lầm bằng cách cho hết toàn bộ tiền vào MỘT coin có tên DeepBrain Chain (DBC). Vì anh ta thấy nó rẻ và sẽ lên. Anh ta nói anh ta nghiên cứu hết rồi và thấy okay lắm nọ kia rồi rủ mình chơi cùng.

Mình cũng lắng nghe (nhưng do chưa hiểu về nó) nên chỉ cho vào bằng 1 phần 10 chỗ mà anh ta cho vào. Hôm sau DeepBrain Chain giảm mạnh xuống còn 25% giá trị ban đầu. Nghĩa là **toàn bộ** số tiền anh ta cho vào đã bay hơi và lâm vào tình trạng stress.

Còn mình, do mình có đa dạng hoá, nên DeepBrain Chain dù có chết và âm tiền. Thì cũng được các Coin khác dương tiền gỡ lại. Mức ảnh hưởng không đáng kể.

Nhóm Coin càng rủi ro, bạn càng cần phải đa dạng. Sở dĩ Ethereum không cần đa dạng hoá. Bạn có thể sở hữu CHỈ ETHEREUM bởi nó rất an toàn. Nhưng nếu bạn thích cho tiền vào Coin “rác”, hãy cân nhắc sở hữu nhiều em cùng một lúc.

CHƯƠNG XVII

TÓM TẮT KHOẢN ĐẦU TƯ CỦA MÌNH

Cuối cùng, mình sẽ giới thiệu cho bạn các khoản đầu tư của mình. Mình không nói là nó sẽ hoàn hảo. Vì thực sự trong số hơn 1400 Coins, mình chưa thể làm hết “bài tập về nhà” về nó được.

Tuy nhiên, nếu mình thấy Coin nào có tiềm năng tốt mình sẽ thông báo để bạn vào cuộc FREE trên Facebook. Có Coin nào Scam, mình cũng sẽ cảnh báo.

Coin số 1:

Ethereum. Nhu cầu của Ethereum rất cao. Thị trường Crypto phát triển, Ethereum cũng sẽ phát triển theo bởi bạn cần Ethereum để mua các Coin khác. Vì vậy, ETH giống như vé vào cửa sân khấu biểu diễn ca nhạc. Sân khấu càng hot, vé sẽ càng đắt. Sở dĩ mình chọn Ethereum thay vì Bitcoin vì nó có tính ứng dụng Smart Contract và là phiên bản mở rộng của Bitcoin. Tốc độ chuyển từ ví qua sàn hoặc từ sàn này qua sàn khác cũng nhanh hơn cho nên giá sẽ không chết.

Mấy hôm vừa rồi đầu tháng 1 Bitcoin và các Coin khác trượt giá quá nhiều. Ethereum cũng trượt nhưng vẫn cao hơn nhiều so với tháng trước. Nó giống như một cỗ xe tăng không gì có thể đánh bại.

Coin số 2:

Ripple. Như mình đã phân tích ở trước, trong phân tích ICO, khách hàng, đối tác rất quan trọng. Và Ripple đã partner với nhiều tổ chức tài chính trên thế giới (Nhật, Hàn Quốc, Canada, Mỹ, etc).

Thật sự mà nói, có nhiều ICOs hiện nay có chức năng giống với Ripple. Nhưng các bạn thử nghĩ xem, nó được chạy bởi một vài Developers không tên tuổi, không có khả năng marketing và cũng không có khách hàng. Ripple là một business đang vận hành thật sự và có khách hàng thật. Khác với một Coin vô danh chỉ có một cái website đẹp, một cái Whitepaper không ai đọc và được chạy bởi một team không mặt mũi.

Ripple sẽ đè bẹp các Coin khác, có thể kể cả RaiBlocks. Mặc dù Transaction Per Second của Ripple chỉ bằng 2% RaiBlocks. Đối tác, khách hàng và một team professional rất quan trọng. Đôi khi quan trọng hơn thông số kỹ thuật.

Coin số 3:

OmiseGO. Một coin vô cùng solid và mình cũng nhấn mạnh nhiều trên các bài Post facebook. Tầm nhìn của OmiseGO (OMG) là trở thành nền tảng trao đổi Cryptocurrency lớn nhất và sẽ phá vỡ các cấu trúc tài chính hiện nay. Với một team toàn All-star và được tư vấn bởi chính người sáng lập ra Ethereum (Vitalik Buterin). Chưa kể việc OmiseGO là blockchain đầu tiên áp dụng Plasma, mức độ scale của OmiseGO có thể đạt mức 1 triệu giao dịch / giây.

Tóm lại, đừng để mức giá tăng nhẹ hiện nay đánh lừa bạn. Mình không muốn đưa ra lời khuyên tài chính. Nhưng hãy mua nó.

Các Coin khác.

EOS	Coin nền tảng giống Ethereum, nhưng scale được đến 1 triệu TPS, chắc chắn sẽ grow trong tương lai nếu
UTK	PayPal của thế giới Crypto.
NEO	Đối thủ trực tiếp của Ethereum, scale tốt hơn Ethereum (và giá đang thấp)
UBQ	Coin nền tảng giống hệt Ethereum, nhưng an toàn hơn và chỉ áp dụng những thành công của Ethereum. Giá đang thấp so với giá trị. Điểm yếu là Devs mới chỉ tập trung vào Development mà chưa Marketing nên độ hype không cao.
NAS	Google của thế giới Crypto. Với team toàn ngôi sao đã từng làm tại Google trong đó có Hitters Xu là founder của NEO. Việc sử dụng Ranking vào tìm kiếm trên Blockchain chắc chắn tạo ra nhiều giá trị và do NAS chưa được marketing nhiều cộng thêm chưa có trên nhiều sàn nên mức giá còn khá thấp
COSS	Coin sàn sẽ cho bạn cổ tức (từ phí giao dịch). Thú thật, sàn này chưa hoàn hảo, nhưng mình nhìn thấy tiềm năng bởi Devs không ngừng improve website, ngày càng list thêm Coin mới và càng nhiều người biết đến. Hãy coin sự “thiếu hoàn hảo” hiện nay của COSS là cơ hội để bạn mua vào với giá rẻ.
XMR	Như đã đề cập ở trước, sự riêng tư không bao giờ xuống giá. Bạn cần Monero bởi bạn muốn đầu tư vào sự riêng tư của người khác khi người ta chưa giá trị nó. Và bán ra khi người ta thấy nó thật sự có giá trị.
VEN	VeChain giống như Ripple hay OmiseGO có đối tác khách hàng thật sự, VEN đã đối tác với PwC và có cả một danh sách dài các đối tác khác giúp VEN tiếp cận với thị trường tương đối nhanh. Ngoài ra vấn đề mà VEN muốn giải quyết là có thật.

Ngoài ra mình có giữ số lượng nhỏ các Coin khác nhưng bên trên là MUST-HAVE đối với mình.

Các Coin nhỏ mình đang giữ là:

XRB, SETH, REQ, DLT, CAD, USD

Đúng vậy. CAD – Canadian Dollars. Đối với mình, nó cũng là một loại Coin. Mình chỉ giữ nó để đi chợ, trả tiền nhà và xăng xe. Còn giá trị của nó sẽ giảm dần theo thời gian là điều chắc chắn. Nếu bạn giữ VND, bạn biết tình trạng của bạn còn tệ thảm hơn. Hãy đầu tư vào cái gì đấy có giá trị như Crypto. Hoặc nếu bạn chưa cho vào Crypto, thì Report này hi vọng sẽ giá trị hơn 199k VND (tiền mất giá) mà bạn đã bỏ ra.

Haha.

Chặng đường còn dài, đây mới chỉ là khởi điểm. Như đã nói, Report không phải là tất cả, nó chỉ là tổng hợp những gì hiện đang có trong đầu mình và được viết liên tục trong vòng 10 đêm liên tiếp. Những gì mình chia sẻ trên Facebook sẽ vẫn tiếp tục FREE (kể cả Radio).